

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Využití Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost
v Moravskoslezském kraji

Use of the Operational Programme Education for Competitiveness
in the Moravian-Silesian Region

Student: Aneta Cholevová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lukáš Melecký

Ostrava 2010

Zadání bakalářské práce

Student: Aneta Cholevová

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6210R004 Eurospráva

Téma: Využití Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v Moravskoslezském kraji

Use of the Operational Programme Education for Competitiveness in the Moravian-Silesian Region

1. Úvod
 2. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost a jeho postavení v systému programových dokumentů strukturálních fondů EU v ČR
 3. Sociálně-ekonomická (situační) analýza a regionální struktura Moravskoslezského kraje
 4. Realizace OP VK v Moravskoslezském kraji na příkladu vybraného projektu
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
- Seznam zkratk
- Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
- Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- MAREK, D., KANTOR, T. Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie. 2. rozšířené vydání. Brno: Barrister & Principal, 2009. 215. s. ISBN 978-80-87029-56-5.
- BOHÁČKOVÁ I., HRBÁNKOVÁ M. Strukturální politika Evropské unie. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
- PAVLÁK M. Lidské zdroje a fondy EU: evropský sociální fond jako nástroj spolufinancování projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů. 1. vydání. Praha: ASPI, 2005. 128 s. ISBN 80-7357-139-0.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lukáš Melecký

Datum zadání: 20. listopadu 2009

Datum odevzdání: 7. května 2010

doc. Ing. Karel Skokan, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh vypracovala samostatně.“
Přílohy č. 1 až 10 dané mi k dispozici jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 7. května 2010

.....

Aneta Cholevová

S poděkováním vedoucímu bakalářské práce Ing. Lukáši Meleckému za odbornou pomoc, metodické vedení a věnovaný čas při tvorbě práce.

Obsah

1	Úvod	4
2	<i>Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost a jeho postavení v systému programových dokumentů strukturálních fondů EU v ČR.....</i>	5
2.1	Teoretická východiska regionální politiky EU	5
2.1.1	Úloha a význam regionální politiky EU	6
2.1.2	Cíle regionální politiky EU	7
2.1.3	Nástroje regionální politiky EU	9
2.1.4	Finanční rámec regionální politiky EU	11
2.2	Programování strukturální pomoci EU v ČR.....	13
2.2.1	Rámec strukturální pomoci EU v ČR.....	13
2.2.2	Struktura programových dokumentů SF EU v ČR 2007-2013	14
2.3	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost jako klíčový programový dokument podpory vzdělávání v ČR.....	16
2.3.1	Základní charakteristika OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	16
2.3.2	Strategie OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.....	17
2.3.3	Prioritní osy OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	19
2.3.4	Finanční rámec OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.....	21
2.3.5	Implementační rámec OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	22
3	<i>Sociálně-ekonomická analýza a regionální struktura Moravskoslezského kraje</i>	25
3.1	Základní charakteristika Moravskoslezského kraje	25
3.1.1	Přírodní podmínky	26
3.1.2	Administrativně-správní členění	27
3.1.3	Demografická charakteristika.....	28
3.2	Ekonomická charakteristika	29
3.2.1	Hlavní ukazatele makroekonomického vývoje kraje	30

3.2.2	Průmysl.....	31
3.2.3	Podnikatelské prostředí	32
3.3	Infrastruktura	32
3.4	Zdravotnictví a sociální péče	34
3.5	Lidské zdroje a vzdělávání	34
3.6	Cestovní ruch	35
3.7	Životní prostředí	36
4	<i>Realizace Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v Moravskoslezském kraji na příkladu vybraného projektu</i>	38
4.1	Základní specifikace projektu.....	38
4.1.1	Obecná charakteristika projektu	38
4.1.2	Zdůvodnění realizace projektu	39
4.1.3	Cíle projektu	40
4.1.4	Vazba projektu na programové dokumenty	41
4.1.5	Organizační zajištění projektu.....	42
4.2	Popis aktivit a cílových skupin projektu	43
4.2.1	Cílové skupiny	43
4.2.2	Aktivity projektu	44
4.3	Harmonogram projektu.....	45
4.4	Publicita projektu.....	46
4.5	Rozpočet projektu	47
4.6	Výstupy, výsledky a dopady projektu	49
4.7	Udržitelnost projektu	49
4.8	Shrnutí a zhodnocení projektu.....	50
5	<i>Závěr.....</i>	52
	<i>Seznam použité literatury.....</i>	54

Seznam zkratek

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

1 Úvod

Předpokladem evropské prosperity a zvyšování její konkurenceschopnosti je společná podpora tzv. znalostního trojúhelníku: vzdělání – výzkum – inovace. Evropa se snaží zvyšovat svůj potenciál kvalifikovaných lidí, kteří by přispěli k růstu inovací, jež jsou klíčovým prvkem hospodářské soutěže. Jedním z nástrojů, které Evropská unie (EU) využívá k podpoře vzdělání, je realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Česká republika jako řádný člen Unie se na této politice rovněž podílí a pro programovací období 2007-2013 disponuje celkem 24 operačními programy (OP). Pro Českou republiku má zásadní význam především OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, který je realizován ve všech krajích NUTS II s výjimkou hlavního města Prahy.

Cílem bakalářské práce je představit význam a fungování OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a dále ukázat jeho praktické využití na konkrétním projektovém záměru. Dílčím cílem pak je pak provedení sociálně-ekonomické analýzy Moravskoslezského kraje.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol. Po úvodu následuje kapitola Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost a jeho postavení v systému programových dokumentů strukturálních fondů EU v ČR, která se dělí do tří částí. V první z nich jsou popsána teoretická východiska regionální politiky EU, ve druhé části je rozebráno programování strukturální pomoci EU v ČR a třetí část charakterizuje již samotný OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Třetí kapitola se zabývá sociálně-ekonomickou analýzou a regionální strukturou Moravskoslezského kraje. Další kapitola je věnována rozboru konkrétního projektu, jenž je realizován na území obce Bohuslavice za finanční pomoci a prostřednictvím výše zmíněného programu. V této části je popsána základní specifikace projektu, popis aktivit a cílových skupin projektu, jeho harmonogram, publicita, rozpočet, udržitelnost, výstupy a výsledky. Závěrečná kapitola shrnuje dosavadní poznatky a zkušenosti v OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost v MSK.

Bakalářská práce byla vypracována za použití množství kvalitních materiálů. Hlavním zdrojem informací byly webové stránky institucí na evropské i národní úrovni a webové stránky Moravskoslezského kraje a odborná literatura, jejíž výčet je uveden v závěru práce. Pro zpracování analytické části bakalářské práce, bylo využito části projektové žádosti popisovaného projektu, několika monitorovacích zpráv a spousty dalších projektových materiálů.

2 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost a jeho postavení v systému programových dokumentů strukturálních fondů EU v ČR

2.1 Teoretická východiska regionální politiky EU

Regionální politika původně vznikla na úrovni států, které ji začaly přikládat větší pozornost v období hospodářské krize ve 30. letech 20. století a zejména pak po skončení 2. světové války. Regionální politika se stala prostředkem, kterým se státy snažily reagovat na vznikající strukturální rozdíly v rámci svých regionů. Jednalo se o disparity, které nemohlo vyřešit pouhé působení tržních sil a ekonomické rovnováhy, tak jak to předpokládají zástupci klasické ekonomie, ale bylo zapotřebí státních zásahů, aby došlo ke snižování regionálních rozdílů a podpořil se ekonomický růst.

V zásadě existují dva hlavní proudy názorů na regionální politiku a dosažení regionální rovnováhy. První, **konvergenční teorie**, říká, že regionální rozvoj automaticky vyrovnává rozdíly mezi regiony, z tohoto důvodu nejsou nutné zásahy prováděné regionální politikou. Druhá teorie, **divergenční**, naopak podporuje názor, že přirozený vývoj regionů vede automaticky ke vzniku regionálních rozdílů, které je zapotřebí kontrolovat a usměrňovat právě pomocí nástrojů regionální politiky.

Ačkoli definic pro regionální politiku existuje spousta, jednotný názor na její přesné vymezení prozatím neexistuje. Obecně lze regionální politiku definovat jako součást hospodářské politiky zahrnující veškeré kroky a opatření, které byly uvědoměle přijaty se zřetelem na jejich prostorové účinky. Jde tedy o souhrn hospodářsko-politických zásad a opatření majících za cíl ovlivňovat prostorovou strukturu regionů a jejich ekonomických aktivit.¹ Jako taková je regionální politika zaměřena na snižování regionální disparit prostřednictvím podpory regionálního rozvoje s cílem zvyšování kvality života občanů. Svou činností regionální politika napravuje původní rozdělení ekonomických aktivit a výsledků vytvořených působením trhu.

Regionální politika se dále vyvíjela jak na úrovni států, tak i na úrovni Společenství. Na růstu regionálních disparit v rámci Společenství se podílelo mnoho faktorů, mezi nejdůležitější patří jednotlivé etapy rozšiřování o nové členské státy především v roce 2004

¹ MMR, 2000.

a 2007, problém nezaměstnanosti, rozdíly ve výrobě a využívání moderních technologií, důsledky vzniku jednotného vnitřního trhu a v neposlední řadě také globalizační a liberalizační tlaky.

Za určující moment vzniku regionální politiky na úrovni Společenství je považováno přijetí *Jednotného evropského aktu* v roce 1986, který zahájil projekt jednotného vnitřního trhu a zároveň zdůraznil úlohu a potřebu regionální politiky. „Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k podpoře celkového harmonického vývoje a k posilování své hospodářské a sociální soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na zmenšování nerovnoměrností mezi různými regiony a soustřeďuje se na zaostalé regiony, jimž se dostává nejmenší podpory.“²

V této souvislosti byly mezi úkoly regionální politiky začleněny nové kompetence z oblasti zemědělské a sociální politiky, čímž došlo ke vzniku širšího rámce **strukturální politiky EU**. Důležitost strukturální a regionální politiky potvrdila začátkem 90. let také *Maastrichtská smlouva* (1992), která definuje obsahovou náplň specifického konceptu politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) a stanovuje za hlavní priority Společenství koncept vnitřního trhu, vytvoření měnové a hospodářské unie a posilování hospodářské a sociální soudržnosti. Významnou úlohu politice soudržnosti (regionální a strukturální politice) přikládá i *Lisabonská smlouva* (2009) a rozšiřuje ji o koncept územní soudržnosti.

Narůstající význam této politiky se odráží i ve výši finančních prostředků, které plynou z rozpočtu ES na dosahování jednotlivých cílů strukturální politiky. Pro programovací období 2000-2006 představovaly výdaje na politiku hospodářské a sociální soudržnosti 195 miliard EUR (v cenách roku 1999).³ V novém programovacím období 2007-2013 se celkové výdaje na tuto politiku ještě zvýšily a dosahují částky téměř 350 miliard EUR, což představuje přibližně 36 % celkových výdajů rozpočtu ES v daném období.

2.1.1 Úloha a význam regionální politiky EU

Regionální politika hraje významnou roli v rámci EU již více než půl století. Poslední dvě rozšíření Unie o celkem 12 nových členských států podtrhlo význam této politiky i v dnešní době. Strukturální a regionální politika představuje nástroj Unie, který napomáhá dosahovat hospodářský růst a udržitelný rozvoj a podporuje hospodářskou, sociální a územní

² Novotná, 2007.

³ V cenách roku 2004 pak finanční rámec politiky HSS EU představoval 257 mld. EUR, blíže např. Novotná, 2007.

soudržnost. Při poskytování strukturální pomoci je zvláštní pozornost věnována venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou trvale znevýhodněny negativními přírodními nebo demografickými faktory.

Regionální politika se svou působností řadí mezi **politiky koordinované** neboli **sdílené**. Je prováděna na nadnárodní úrovni prostřednictvím institucí EU a zároveň na úrovni jednotlivých států, které realizují vlastní regionální politiku za účelem snížení nezaměstnanosti a rozdílů v ekonomickém rozvoji svých regionů. Provádění regionální politiky na úrovni Evropské unie je nezbytné, protože některé regionální problémy vznikají jako vedlejší účinky integrace.⁴

Regionální politika je vyjádřením **solidarity** členských zemí a zároveň hybnou silou pro hospodářskou integraci. Kromě cílů zaměřených na vyrovnávání a snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů, má také za úkol přispívat k naplňování cílů tzv. *Lisabonské agendy pro podporu růstu a zaměstnanosti* a Gothenburských cílů v politice na ochranu životního prostředí.

Vyrovnávání rozdílů v životní úrovni v různých regionech EU se děje prostřednictvím řady fondů a jiných nástrojů, které EU používá k realizaci své regionální politiky a pomocí kterých jsou finanční prostředky rozdělovány pro jednotlivé oblasti strukturální pomoci.

2.1.2 Cíle regionální politiky EU

Pro současné programovací období 2007-2013 byly stanoveny tři nové cíle, které by měly být více konsistentní s prioritami a politikami Společenství a především s Lisabonskou a Gothenburskou strategií. Je kladen větší důraz na aktivity zaměřené na růst a zaměstnanost a pomoc zvláště znevýhodněným regionům. Došlo také ke snížení počtu finančních nástrojů regionální politiky EU.

Cíl Konvergence, poskytuje strukturální pomoc nejvíce zaostalým regionům na úrovni NUTS II, jejichž hrubý domácí produkt na obyvatele (HDP/obyvatele) měřený paritou kupní síly nedosahuje 75 % průměru Společenství (EU25). Dále se sem řadí tzv. přechodná pomoc, pro regiony, na něž měl negativní dopad statistický efekt, způsobený rozšířením EU o nové členské státy. Během tohoto přechodného období by tyto regiony měly dokončit svůj konvergenční proces. Intervence v rámci cíle Konvergence směřuje na podporu zaměstnanosti, inovací a znalostní společnosti, podnikatelských příležitostí regionů a zlepšení

⁴ Euroactiv.cz, 2000.

jejich schopnosti se přizpůsobovat hospodářským a sociálním změnám, ochrany životního prostředí a výkonnosti správy.⁵ Na tento cíl plyne nejvíce finančních prostředků a je financován z *Evropského fondu regionálního rozvoje* (ERDF), *Evropského sociálního fondu* (ESF) a *Fondu soudržnosti* (CF). Z prostředků CF jsou podporovány státy, které nedosahují 90 % průměru hrubého národního produktu na osobu (HNP/osobu). Konkrétně se jedná o oblasti dlouhodobě znevýhodněné, jako jsou periferní oblasti, odlehlé ostrovy apod.⁶ Území členských států spadající do cíle „Konvergence“ je znázorněno na mapě v příloze č. 1.

Druhý cíl **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** je zaměřen na naplňování záměrů vymezených v Lisabonské a Gothenborské strategii a týká se celého území Společenství kromě těch regionů, které spadají do cíle Konvergence. Snahou Společenství je napomoci členským zemím vyrovnat se s globalizačními tlaky a rychlými změnami v ekonomice a posílit ekonomickou a sociální soudržnost Unie. Tento cíl je financován z fondů ERDF a ESF.

Třetí cíl s názvem **Evropská územní spolupráce** vychází z iniciativy Společenství Interreg III a rozvíjí přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráci mezi regiony NUTS III. Pro snazší dosahování priorit v rámci tohoto cíle bylo vytvořeno tzv. *Evropské seskupení pro územní spolupráci* (ESÚS), které napomáhá v rozvíjení spolupráce mezi subjekty nacházejícími na území dvou a více členských států. Kromě projektů spadajících do tohoto cíle se mohou ESÚS podílet také na provádění projektů financovaných z ESF a Fondu soudržnosti. Programy a projekty spadající do cíle Evropská územní spolupráce jsou financovány z ERDF. Účelem tohoto cíle je podporovat orgány jednotlivých zemí ve hledání společných řešení v oblasti městského, venkovského a pobřežního rozvoje, rozvoje ekonomických vztahů a vytváření malých a středních podniků. Spolupráce se zaměřuje na výzkum, vývoj, informační společnost, životní prostředí, prevenci rizik a integrované vodohospodářství.⁷

Srovnání strategických cílů regionální politiky pro období 2000-2006 a 2007-2013 je blíže naznačeno v příloze č. 2. Všechny regiony České republiky (ČR) spadají v tomto programovacím období do cíle Konvergence. Jedinou výjimkou je hlavní město Praha, které jako jediné spadá pod cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. V rámci cíle Evropské územní spolupráce mohou čerpat strukturální pomoc všechny příhraniční regiony

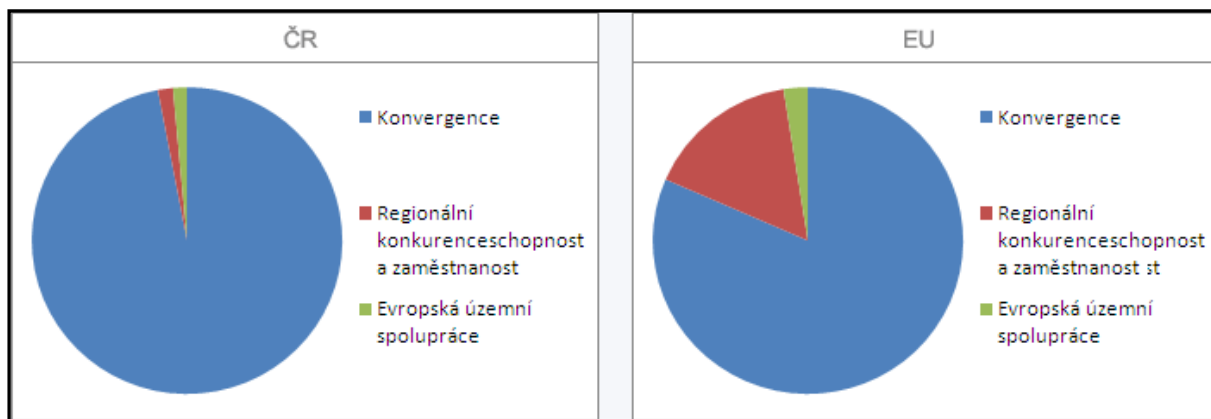
⁵ Novotná, 2007.

⁶ Stejskal, Kovárník, 2009.

⁷ Evropská komise, 2007.

ČR. Následující obrázek č. 2.1 znázorňuje rozložení finanční pomoci podle jednotlivých cílů v rámci ČR a pro srovnání také na v rámci celé EU.

Obrázek č. 2.1: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v programovacím období 2007-2013

Zdroj: Fondy Evropské unie, 2010

2.1.3 Nástroje regionální politiky EU

Mezi nástroje regionální politiky patří strukturální fondy, iniciativy Společenství a Fond soudržnosti, který stojí mimo strukturální fondy. Specifickým nástrojem je Fond solidarity, který poskytuje krátkodobou finanční pomoc v případě přírodních katastrof. Tento fond vznikl na základě nařízení Rady (ES) č. 2012/2002. Akce financované z prostředků tohoto fondu nesmějí být zároveň financovány ze zdrojů fondů strukturálních.

Strukturální fondy představují hlavní finanční nástroje politiky HSS EU, kterými proudí finanční prostředky na podporu snižování hospodářských a sociálních rozdílů mezi regiony EU. Pro programovací období 2007-2013 se mezi strukturální fondy řadí Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF). Zvláštní postavení má Fond soudržnosti (CF), který svou činností přispívá také k hospodářské a sociální soudržnosti, avšak z hlediska fungování stojí mimo strukturální fondy. V příloze č. 3 jsou znázorněny všechny členské státy, které jsou způsobilé pro čerpání finančních prostředků z CF. Legislativní rámec regionální politiky pro toto období tvoří nařízení Rady (ES) ke SF a CF č. **1083/2006** a dále řada specifických nařízení vztahujících se k jednotlivým SF a CF. Zdrojem financování strukturálních fondů je rozpočet Společenství, který je tvořen příspěvky členských států Společenství. Orgány jednotlivých členských států jsou zodpovědné za přípravu programovacích dokumentů, na základě kterých pak mohou tyto finanční prostředky čerpat.

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) byl založen v roce 1975 a jeho fungování je upraveno nařízením Rady (ES) č. 1080/2006. Přispívá k financování pomoci zaměřené na posílení hospodářské a sociální soudržnosti tím, že vyrovnává zásadní regionální rozdíly podporou rozvoje a strukturálních změn regionálních ekonomik, včetně přeměny upadajících průmyslových oblastí a zaostávajících regionů, a podporou přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráce.⁸ Všechny tři nové cíle pro programovací období 2007-2013 čerpají finanční prostředky z fondu ERDF; z tohoto důvodu je také největším strukturálním fondem z hlediska objemu finančních prostředků. ERDF přispívá k financování:

- přímé podpory do malých a středních podniků,
- investic do infrastruktury,
- rozvoje vnitřního potenciálu opatření, která podporují regionální a místní rozvoj.

Evropský sociální fond (ESF) vznikl v roce 1958 a je upraven nařízením Rady (ES) č. 1081/2006. Přispívá k posílení hospodářské a sociální politiky Unie zlepšováním zaměstnanosti a pracovních příležitostí.⁹ Pomoc tohoto fondu je zaměřena především na podporu akcí na zlepšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků, zvyšování dostupnosti zaměstnání, na rozvoj lidského kapitálu, zvyšování výkonnosti veřejné správy a veřejných služeb atp.

Fond soudržnosti (CF) vznikl v roce 1994 a dnes funguje na základě nařízení Rady (ES) č. 1084/2006. Přispívá k hospodářské a sociální soudržnosti v rámci Společenství. Tento fond nepatří mezi strukturální fondy. Státy mohou čerpat finanční prostředky z Fondu soudržnosti pouze tehdy, nedosahuje-li jejich hrubý národní produkt na obyvatele měřený v paritě kupní síly 90 % průměru EU. Zároveň se však tyto státy musejí zavázat, že budou uskutečňovat program hospodářské konvergence tak, jak stanovuje Pakt stability a růstu. Fond soudržnosti podporuje projekty z oblasti životního prostředí a projekty na výstavbu transevropských dopravních sítí.

⁸ Evropský parlament, 2006.

⁹ Evropská komise, 2007.

Pro programovací období 2007-2013 byly vytvořeny tři nové **iniciativy politiky soudržnosti** *JASPERS*, *JESSICA* a *JEREMIE*, které mají za cíl přispět k většímu hospodářskému růstu a tvorbě nových pracovních příležitostí. Klíčovým prvkem Unie pro růst a zaměstnanost je zlepšení přístupu k finančním prostředkům a rizikovému kapitálu pro malé a střední podniky. Evropská komise proto navázala spolupráci s Evropskou investiční bankou a Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj pro lepší a snazší dosahování těchto cílů.

V rámci iniciativy *JASPERS* (*Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions*) je poskytována technická pomoc 12 novým členským státům na velké projekty, které jsou financovány z prostředků ERDF a CF a jejichž celkové náklady na projekt přesahují 50 milionů EUR. *JASPERS* funguje na základě spolupráce Evropské komise, Evropské investiční banky a Evropské banky pro obnovu a rozvoj.

Druhá iniciativa, *JEREMIE* (*Joint European in Resources for Mikro to medium Enterprises*), je výsledkem spolupráce Evropské komise, Evropské investiční banky a Evropského investičního fondu. Tato iniciativa má za cíl usnadnit přístup k financování mikropodnikům a malým a středním podnikům na území EU.

JESSICA (*Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas*) představuje spolupráci Evropské komise, Evropské investiční banky a Rozvojové banky Rady Evropy. Podporuje udržitelné investice, růst, zaměstnanost a rozvoj městských oblastí.

2.1.4 Finanční rámec regionální politiky EU

Regionální politika (politika HSS EU) a její cíle jsou financovány z rozpočtu Unie. Prvním krokem je sestavení rozpočtu, který má na starosti Komise. Rozpočet Evropské unie nemá podobu klasického rozpočtu, jako mají samostatné státy, ale představuje víceletý finanční rámec. Nyní se Unie nachází v polovině rozpočtového období 2007-2013, na které bylo vyčleněno přibližně 824,4 miliard EUR (tj. 1,045 % HDP EU). Z těchto prostředků připadá na provádění politiky HSS přibližně 347 miliard EUR, což odpovídá zhruba jedné třetině celkového rozpočtu.

Tyto finanční prostředky jsou rozděleny mezi cíle strukturální politiky v poměru:

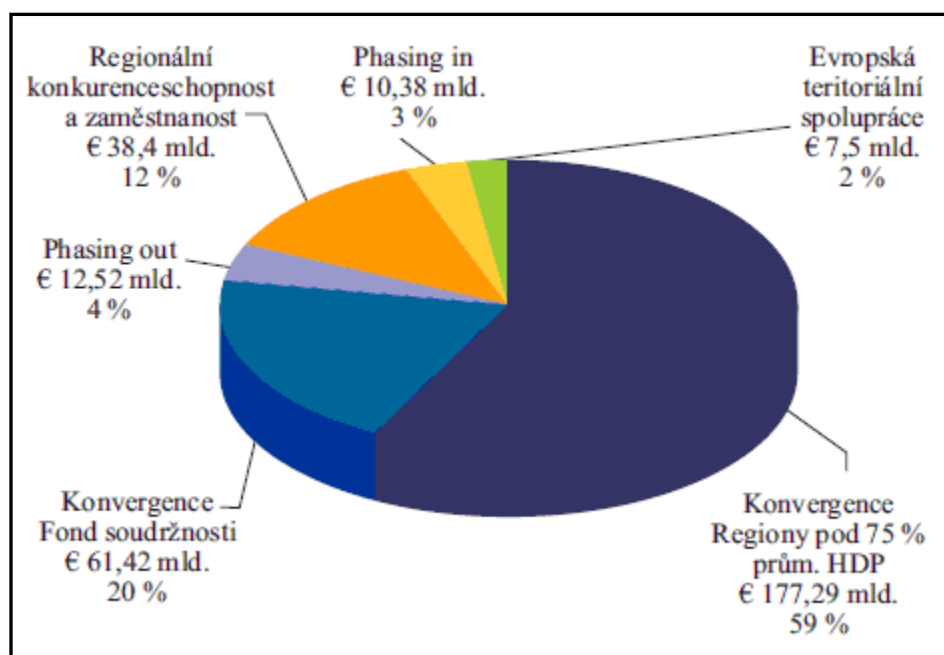
- 81,5 % pro cíl Konvergence.
- 16 % pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.
- 2,5 % pro cíl Evropská územní spolupráce¹⁰.

Česká republika má možnost čerpat strukturální pomoc ve výši **26,692 miliard EUR**.

V rámci jednotlivých cílů regionální politiky je alokace pro Českou republiku následující:

- Cíl Konvergence 17,064 miliard EUR.
- Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost 419 milionů EUR.
- Cíl Evropská územní spolupráce 389 milionů EUR.
- Fond soudržnosti 8,819 miliard EUR.¹¹

**Obrázek č. 2.2: Alokace finančních prostředků politiky soudržnosti EU
v programovacím období 2007–2013**

Zdroj: Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko, 2007

¹⁰ Evropská komise, 2007.

¹¹ Tamtéž.

2.2 Programování strukturální pomoci EU v ČR

2.2.1 Rámec strukturální pomoci EU v ČR

Politika HSS EU začala být v ČR plně aplikována od roku 2004, kdy se Česká republika stala členem Evropské unie. Pro potřeby politiky HSS bylo nutné rozdělit území ČR podle jednotné evropské klasifikace územních jednotek. Celá ČR tak tvoří jeden region NUTS I a dále se dělí na tzv. **regiony soudržnosti**, kterých je celkem 8 a svou velikostí a počtem obyvatel představují regiony NUTS II. Další, menší jednotkou než jsou regiony soudržnosti, jsou kraje, kterých existuje na území ČR celkem 14 a jsou klasifikovány jako regiony NUTS III. Na základě evropské klasifikace regionů se území dále může dělit na menší jednotky LAU I a LAU II. Pro potřeby ČR se mezi regiony LAU I řadí okresy a LAU II obce. V době vstupu ČR do EU probíhalo programovací období 2000-2006, během kterého čerpala ČR strukturální pomoc na roky 2004-2006. Pro toto období měla ČR možnost využít finanční prostředky ze SF ve výši 2,6 miliard EUR a všechny regiony ČR spadaly do Cíle 1; výjimkou bylo pouze hlavní město Praha, která je nejrozvinutějším regionem ČR, a proto čerpala pomoc v rámci Cílů 2 a 3. Programovací období 2007-2013 však počítá s podstatně vyšší částkou pro Českou republiku, která by tak mohla hospodařit a využít prostředky ve výši 26,7 miliard EUR. Jakou částku však skutečně ČR vyčerpá bude záležet na efektivním implementačním rámci procesu programování strukturální pomoci a především na množství kvalitně vypracovaných a realizovaných projektů.

Hlavním orgánem České republiky pro regionální politiku je *Ministerstvo pro místní rozvoj* (MMR). MMR koordinuje aktivity ostatních ministerstev při zabezpečování regionální politiky státu a je zároveň klíčovou institucí pro vyjednávání s Evropskou komisí. Pro lepší koordinaci strukturální politiky a čerpání prostředků ze SF byly zřízeny tzv. *Regionální rady regionů soudržnosti*. Seznam všech regionů soudržnosti stejně jako krajů uvádí následující tabulka č. 2.1.

Tabulka č. 2.1: Regiony soudržnosti a kraje v ČR

Regiony soudržnosti	Kraje
NUTS II	NUTS III
Severovýchod	Liberecký, Královehradecký, Pardubický
Severozápad	Ústecký, Karlovarský
Jihovýchod	Vysočina, Jihomoravský
Jihozápad	Plzeňský, Jihočeský
Střední Morava	Olomoucký, Zlínský
Moravskoslezsko	Moravskoslezský
Střední Čechy	Středočeský

Zdroj: Vlastní zpracování, 2010

Zodpovědnost za spravování a průběh operačních programů je dále delegována na orgány jednotlivých krajů, popřípadě na tzv. zprostředkovatelské instituce (např. místní orgány, nevládní organizace).

2.2.2 Struktura programových dokumentů SF EU v ČR 2007-2013

Strategie a přístup Unie k politice hospodářské a sociální soudržnosti doznala významných změn, které se následně promítly do nového programovacího období 2007-2013. Důležitým krokem se stalo Rozhodnutí Rady o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost z roku 2006.

Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) vytvořily rámec pro novou politiku soudržnosti, rozšiřují ji o územní rozměr a vymezují zároveň tři obecné zásady této politiky:

- Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující.
- Zlepšení znalostí a inovace pro růst.
- Vytvoření více a lepších pracovních míst.¹²

¹² Evropská rada, 2006.

Tento dokument navrhuje Evropská komise, schvaluje Evropský parlament a nakonec ho přijímá Rada EU. SOZS zajišťují, že veškeré programy prováděné členskými státy v rámci politiky soudržnosti budou v souladu s ostatními politikami a prioritami Společenství. Důraz je kladen na podporu udržitelného rozvoje a posílení soudržnosti v jejím hospodářském, sociálním i environmentálním rozměru, podporovány budou investice do lidského kapitálu, výzkumu a vývoje a opatření na potírání diskriminace ve všech jejích formách.

Národní strategický referenční rámec (NSRR) se sestavuje pro cíle Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, popřípadě mohou orgány členských států rozhodnout, že bude obsahovat i strategie pro cíl Evropská územní spolupráce. NSRR obsahuje analýzu rozvoje, zvolenou strategii vedoucí k odstranění nebo zmírnění nerovností mezi regiony, seznam operačních programů, seznam předpokládaných výdajů a zodpovědných orgánů za provádění politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Tento dokument je zároveň klíčovým dokumentem, který v sobě propojuje priority obsažené ve Strategických obecných zásadách Společenství s prioritami regionální politiky ČR. Členské státy mají povinnost vypracovat NSRR ve spolupráci s Evropskou komisí tak, aby byl zajištěn společný přístup k naplňování strategických obecných zásad pro soudržnost. NSRR ČR vychází z dokumentů Strategie udržitelného rozvoje ČR, Strategie hospodářského růstu, Národního programu reforem a Národního rozvojového plánu. NSRR ČR byl přijat Evropskou komisí v červenci 2007.

Přestože na základě nařízení EK není již pro toto období vyžadováno vypracování *Národního rozvojového plánu (NRP)*, rozhodla vláda ČR o přepracování stávajícího NRP pro období 2004-2006, který se stal výchozím dokumentem pro vypracování NSRR. Národní rozvojový plán stanovuje globální cíl ČR pro období 2007-2013, kterým je „...přeměna socioekonomického prostředí České republiky v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby Česká republika byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosahováno udržitelného růstu, jehož tempo bude vyšší než průměrný růst EU 25.¹³ ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva...“¹⁴

¹³ EU 25 – zahrnuje členské státy Unie, kromě Bulharska a Rumunska, které přistoupili až v roce 2007.

¹⁴ Národní rozvojový plán ČR 2007 - 2013, 2007.

Národní rozvojový plán také obsahuje čtyři hlavní prioritní osy pro ČR:

- PO Posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky.
- PO Rozvoj moderní a konkurenceschopné společnosti.
- PO Životní prostředí a dostupnost.
- PO Vyvážený a harmonický rozvoj území a České republiky.

Operační programy (OP) představují dokumenty, které přesně popisují strategii rozvoje s přesně vymezenými prioritami. Jejich prostřednictvím je čerpána finanční podpora z některého ze strukturálních fondů nebo z Fondu soudržnosti. Operační programy můžeme rozdělit podle jejich zaměření na tematické (sektorové) OP, které se zabývají konkrétní oblastí např. vzdělání, doprava atp.; a regionální OP, které působí na území konkrétního regionu.

Na základě cílů a priorit uvedených NRP a NSRR je v rámci ČR pro toto programovací období realizováno celkem 24 operačních programů. V rámci cíle Konvergence se jedná o **8 tematických programů** a **7 regionálních operačních programů**, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost disponuje dvěma operačními programy zaměřenými na strukturální pomoc Praze, pod cíl Evropská územní spolupráce spadá celkem 5 bilaterálních operačních programů zaměřených na přeshraniční spolupráci a 2 operační programy zaměřené na mezinárodní a nadnárodní spolupráci.

2.3 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost jako klíčový programový dokument podpory vzdělávání v ČR

2.3.1 Základní charakteristika OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) patří mezi sektorové (tematické) operační programy a z větší části se řadí do cíle Konvergence, ale v rámci projektů zaměřených na celoživotní vzdělávání se řadí také do cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a způsobilým územím se tak stává i hlavní město Praha. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost částečně navazuje na *Operační program Řízení lidských zdrojů*, který probíhal ve zkráceném období 2004-2006. OP VK byl schválen usnesením vlády ČR č. 1302 ze dne 15. listopadu 2006, Evropskou komisí byl definitivně schválen 16. října 2007. Program byl zahájen v prosinci 2007.

OP VK vznikl na základě národních a evropských strategických dokumentů a ve vazbě na ostatní operační programy. Východním dokumentem pro přípravu OP VK, stejně jako ostatních operačních programů, byl Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013 určující prioritní osy a specifické cíle. Dále se vycházelo z Národního rozvojového plánu 2007-2013, Národního programu reformy ČR, Strategie hospodářského růstu 2005-2013, Strategie rozvoje lidských zdrojů pro ČR a Programu realizace Strategie rozvoje lidských zdrojů pro ČR.¹⁵

Při tvorbě OP VK byl respektován princip partnerství a na jeho přípravě se podílela celá řada institucí a orgánů. Pro účely přípravy a zpracování OP VK vznikla široká pracovní skupina, která byla vytvořena ze zástupců MŠMT a dalších ministerstev, regionální a místní správy, podnikatelské sféry a ostatních sociálních partnerů.¹⁶

Tento operační program se zaměřuje na podporu v oblastech, které přispějí k rozvoji potenciálu populace ČR a na vytvoření vhodných podmínek pro vzdělávání a učení. OP VK definuje zaměření a hloubku intervencí v oblasti rozvoje lidských zdrojů prostřednictvím vzdělávání ve všech jeho rozmanitých formách s důrazem na komplexní systém celoživotního učení a utváření vhodného prostředí pro výzkumné, vývojové a inovační aktivity a stimulaci spolupráce mezi vzdělávacími institucemi, výzkumnou a výrobní sférou.¹⁷

2.3.2 Strategie OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Pro určení strategie OP VK a zajištění efektivních intervencí z ESF bylo klíčové provedení SWOT analýzy současné ekonomické a sociální situace v oblasti vzdělávání a zvyšování konkurenceschopnosti lidských zdrojů. Vymezená strategie je zaměřena na vyřešení problémů v oblasti vzdělávání a konkurenceschopnosti lidských zdrojů, se kterými se potýkají regiony ČR. Při tvorbě strategie OP VK byla rovněž brána v potaz obnovená Lisabonská strategie EU a další dokumenty Společenství zabývající se jejími cíli a prioritami.

Globálním cílem OP VK je rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke

¹⁵ MŠMT, 2007.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Tamtéž.

zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.¹⁸ Globální cíl, stejně jako specifické cíle a z nich vycházející prioritní osy znázorňuje a blíže popisuje obrázek v příloze č. 4.

Na základě globálního cíle strategie OP VK byly stanoveny 4 **specifické cíle**, které mají napomoci k jeho dosažení. Tyto cíle spadají svým zaměřením do prioritní osy NSRR Otevřená, flexibilní a soudržná společnost a Konkurenceschopná Česká republika. Současně je také splněna podmínka provázanosti cílů strategických dokumentů na národní úrovni s cíli těchto dokumentů na úrovni Společenství. Svým globálním cílem stejně jako specifickými cíli OP VK prochází všemi třemi obecnými zásadami dokumentu Strategické obecné zásady Společenství, což dokazuje i následující tabulka č. 2.2.

Tabulka č. 2.2: Vazby strategie OP VK a SOZS

Strategické obecné zásady Společenství	Prioritní osy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost			
	Prioritní osa 1	Prioritní osa 2	Prioritní osa 3	Prioritní osy 4a, 4 b
Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující – obecná zásada 4.1				
Posílení součinnosti mezi ochranou životního prostředí a růstem	★★	★★	★★	★★
Zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu – obecná zásada 4.2				
Zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a technologického rozvoje		★★★		★
Usnadnit inovace a podporovat podnikavost	★★	★★	★★★	★
Podporovat informační společnost pro všechny	★★	★★	★★	★
Vytváření více a lepších pracovních míst - obecná zásada 4.3				
Privést více lidí do zaměstnání, zajistit jejich setrvání v zaměstnání a modernizovat systémy sociální ochrany			★	
Zvýšit přizpůsobivost pracujících a podniků a pružnost trhů práce			★★	
Zvýšit investice do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace	★★★	★★★	★★★	★★★
Správní kapacita			★	

Poznámky: tři hvězdičky – významná provázanost

dvě hvězdičky – střední provázanost

jedna hvězdička – nízká provázanost

žádná hvězdička - bez provázanosti nebo nepřímý zprostředkovaný vliv

Zdroj: MŠMT ČR, 2007

¹⁸ MŠMT, 2007.

2.3.3 Prioritní osy OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Ze závěrů provedené SWOT analýzy a na základě vytyčené strategie bylo stanoveno 7 prioritních os pro OP VK k čerpání strukturální pomoci z Evropského sociálního fondu. Tyto osy se dále dělí na jednotlivé oblasti podpory, které spolu vzájemně souvisejí a doplňují se, čímž dochází k naplňování jak jednotlivých specifických cílů, tak i globálního cíle operačního programu.

Prioritní osa č. 1 Počáteční vzdělávání je zaměřena na rozvoj a zkvalitňování systému počátečního vzdělávání. Podpora je soustředěna na tvorbu a realizaci vzdělávacích programů s důrazem na rozvoj dovedností žáků, zvyšování spolupráce školských zařízení navzájem a také s ostatními institucemi, stejně jako jejich zapojení do mezinárodních projektů. V rámci této prioritní osy se projekty zaměřují také na podporu rovných příležitostí pro žáky včetně prevence proti rasismu a xenofobii, na podporu multikulturního a environmentálního vzdělávání a rovněž na podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V náplni osy se nezapomíná ani na projekty zabývající se dalším vzděláváním pedagogických a nepedagogických pracovníků školských zařízení za účelem zvyšování jejich vzdělávání a odbornosti.

Prioritní osa č. 2 Terciální vzdělávání, výzkum a vývoj je zaměřena na modernizaci terciárního vzdělávání včetně zatraktivnění systému vyššího odborného vzdělávání. Naplňování cílů této prioritní osy povede ke zvýšení flexibility a kreativity absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice. Prioritní osa se dále zaměřuje na rozvoj a zatraktivnění oblasti výzkumu a vývoje a na podporu partnerství. V oblasti vysokoškolského vzdělávání bude kladen důraz na takovou nabídku studijních programů, která bude v co největší míře reflektovat trendy na trhu práce a požadavky znalostní ekonomiky.¹⁹

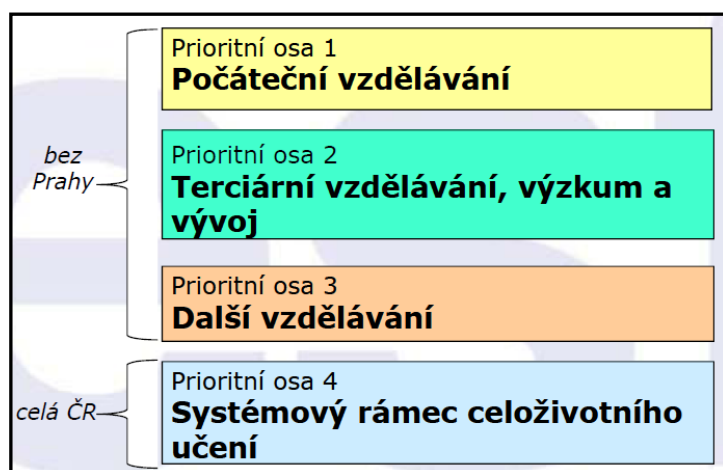
Prioritní osa č. 3 Další vzdělávání je zaměřena na dvě oblasti. Jedná se především o podporu aktivního přístupu českého obyvatelstva k dalšímu vzdělávání, a to zejména rozšiřováním jazykových dovedností a využíváním informačních technologií. Cílem je posílit adaptabilitu a flexibilitu obyvatelstva na měnící se trendy na trhu práce za účelem posílení konkurenceschopnosti a udržitelného rozvoje ČR. Je nutno zajistit, aby školy a školská zařízení podporovaly další vzdělávání rozšiřováním svých vzdělávacích programů také v této oblasti.

¹⁹ MŠMT, 2007.

Prioritní osy 4a a 4b Systémový rámec celoživotního učení jsou podle cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti rozděleny do dvou částí. Prioritní osa 4a se týká aktivit v rámci OP VK v regionech spadajících do cíle „Konvergence“, osa 4b je zaměřena na pomoc poskytovanou regionům spadajícím do cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“. Z důvodu úzké provázanosti regionů z geografického hlediska mají obě prioritní osy stejný charakter plánovaných aktivit. Náplní obou os je systémová a finanční podpora projektů zaměřených na budování vzdělávacích systémů počátečního a terciárního vzdělávání, případně jeho dalších forem.

Prioritní osy č. 5a a 5b Technická pomoc jsou stejně jako osy předchozí rozděleny na 2 části, a to na aktivity programu v regionech spadajících do cíle „Konvergence“ (osa 5a) a na aktivity v regionech týkající se cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ (osa 5b). Technická pomoc spočívá ve financování řídicích, implementačních, monitorovacích, propagačních, kontrolních a dalších činností, které mají dopad na celkovou efektivnost realizace projektů v rámci OP VK. Velmi zjednodušeně ukazuje rozdělení jednotlivých os následující obrázek č. 2.3. Podrobnější rozdělení nabízí příloha č. 5, kde je vykreslena detailní struktura OP VK, včetně jednotlivých podoblastí prioritních os.

Obrázek č. 2.3: Prioritní osy OP VK a jejich realizace v rámci území ČR

Zdroj: MŠMT, 2008b

V souladu s Evropskou strategií zaměstnanosti a politikou Evropského sociálního fondu jsou finanční prostředky programu koncentrovány na opatření a aktivity prováděné jak ve prospěch jednotlivců, tak za účelem rozvoje systému vzdělávání obecně. Nejvyšší objem finančních prostředků je rovnoměrně alokován na prioritní osy zaměřené na oblast počátečního a terciárního vzdělávání.²⁰

2.3.4 Finanční rámec OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost spadá do cíle Konvergence a cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, z čehož se odvíjí způsob jeho financování. Z celkového finančního plánu je na OP VK alokováno 7 % z prostředků cíle Konvergence, tj. 1811,8 mil. EUR a 4 % z prostředků cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, tj. 16,9 mil. EUR.²¹ OP VK je financován z prostředků Evropského sociálního fondu. ESF se podílí na financování strukturální pomoci v rámci OP VK 85 % všech uznatelných nákladů. Zbýlých 15 % celkových finančních prostředků pro OP VK plyne z národních zdrojů, čímž je zajištěno fungování principu adicionality.

Zdroje na OP VK dosahují (včetně spolufinancování z národních zdrojů) téměř **2,152 miliard** EUR (tj. 61,79 miliard Kč). Tyto prostředky jsou rozděleny podle jednotlivých prioritních os OP VK, podrobněji znázorněno v příloze č. 6. Na prioritní osy č. 1 a 2 budou finanční prostředky poskytnuty v přibližně stejné výši, a to cca 28 % celkových finančních zdrojů. Největší objem finančních prostředků bude vynaložen na dosažení priorit v rámci osy č. 3, celkem 40 % všech zdrojů. Na prioritní osy č. 4a a 4b připadají 4 % a zbylé zdroje budou použity na technickou pomoc v rámci os 5a a 5b. Kompletní rozdělení finančních zdrojů podle prioritních cílů v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost nabízí následující tabulka č. 2.3 a podrobněji také přílohy č. 6 a 7. Schválené projekty mohou čerpat tyto finanční zdroje až do roku 2016 na základě pravidla $n+3$.²²

²⁰ MŠMT, 2007.

²¹ MŠMT, 2008a.

²² Toto pravidlo znamená, že příjemce podpory musí zrealizovat projekt a požádat o vyplacení dotace nejpozději do tří let od chvíle, kdy mu byla dotace přislíbena. V opačném případě na ni ztrácí nárok.

Tabulka č. 2.3: Finanční alokace OP VK dle prioritních os (v EUR)

Číslo prioritní osy	Název prioritní osy	Celkové zdroje
1	Počáteční vzdělávání	720 091 457
2	Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj	737 101 492
3	Další vzdělávání	341 053 322
4a	Systémový rámec celoživotního učení	248 037 660
4b	Systémový rámec celoživotního učení	19 082 589
5a	Technická pomoc	85 263 331
5b	Technická pomoc	763 304
Celkem		2 151 429 155

Zdroj: Vlastní zpracování, 2010

2.3.5 Implementační rámec OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Jednotlivé orgány struktury OP VK byly stanoveny na základě článků 59 a 60 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Hlavním orgánem na národní úrovni zodpovědným za provádění politiky soudržnosti je v souladu s usnesením vlády ČR č. 198/2006 Ministerstvo pro místní rozvoj.

Řídícím orgánem (ŘO) OP VK bylo na základě Usnesení vlády ČR č. 175/2006 ustanoveno *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT)*. V rámci MŠMT spadají svěřené úkoly do kompetence Sekce pro řízení strukturálních fondů. Tento orgán plně odpovídá za správné a efektivní řízení programu a použití finanční pomoci. Mezi povinnosti řídicího orgánu patří koordinace implementačních orgánů, schvalování individuálních projektů a globálních grantů, provádění evaluací a kontrola fungování operačního programu, zpracování výročních a závěrečných zpráv a další činnosti za účelem dosažení co nejvyšší efektivity provádění operačního programu.

Zprostředkující orgány (ZO) se rovněž podílejí na implementaci OP VK. Zprostředkující subjekt je takový subjekt, na který Řídící orgán deleguje výkon některých svých činností, na základě písemné dohody uzavřené mezi ŘO a ZO. Například odpovědnost za výběr, monitorování a kontrolu projektů, ověřování žádostí o platby a zajištění

odpovídající informovanosti potenciálních příjemců a jejich partnerů o možnostech financování z příslušných oblastí podpory OP VK a za jeho propagaci.²³

Platebním a certifikačním orgánem (PCO) je *Ministerstvo financí*. Tento orgán je odpovědný za kontrolu finančních toků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na schválené operační programy.

Auditní orgán byl rovněž zařazen do kompetence Ministerstva financí; jedná se o tzv. Centrální harmonizační jednotku pro finanční kontrolu. Auditní orgán zajišťuje podmínky pro provádění kontrol a auditů během realizace programu.

Monitorovací výbor byl zřízen na základě čl. 63 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Podle tohoto rozhodnutí musí každý členský stát vytvořit nejpozději do tří měsíců od rozhodnutí EK o poskytnutí prostředků na operační program svůj vlastní Monitorovací výbor. Výbor musí fungovat na principu partnerství a rovných příležitostí. Mezi jeho úkoly patří posuzování a schvalování kritérií pro výběr projektů, posuzování efektivnosti operačního programu a celkových výsledků, schvalování výročních a závěrečných zpráv projektů atp.

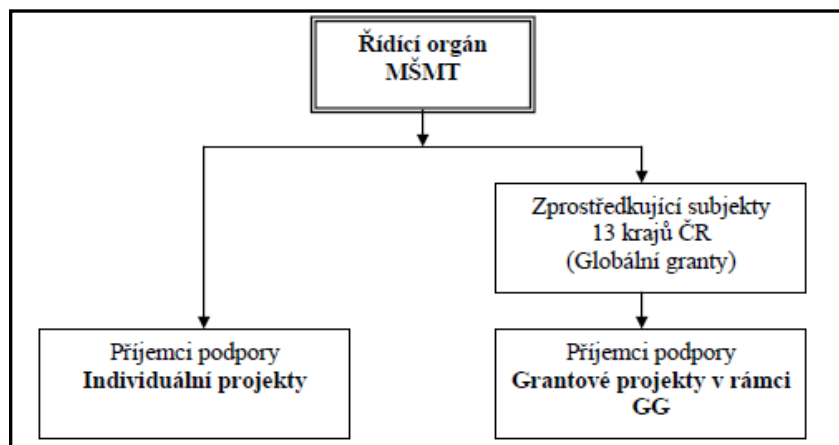
Příjemci podpory jsou zodpovědní za přípravu a realizaci vlastních individuálních nebo grantových projektů. Schválené projekty mohou příjemci podpory realizovat také ve spolupráci s partnery nebo prostřednictvím externího dodavatele, případně kombinací obojího. V případě zajištění aktivit externím dodavatelem lze tyto výdaje uplatnit pouze do výše 49 % z celkových způsobilých výdajů projektu.²⁴

Při procesu implementace a řízení se vycházelo ze zkušeností z období let 2004-2006. Implementace OP VK probíhá na jednotlivých úrovních řízení a za účasti konečných příjemců podpory. Stručný pohled na implementaci OP VK je obsažen v následujícím obrázku č. 2.4.

²³ MŠMT, 2007.

²⁴ MŠMT, 2008a.

Obrázek č. 2.4: Implementační struktura OP VK – klíčové subjekty implementace

Zdroj: MŠMT, 2008a

Finanční prostředky mohou příjemci podpory získat prostřednictvím individuálních projektů nebo grantových projektů. Proces přidělování prostředků na grantové projekty se děje za zprostředkujících orgánů, kterými jsou v tomto případě jednotlivé kraje. Nedílnou součástí implementace je také řízení finančních toků. Finanční prostředky z ESF zasílá Komise EU na účet Platebního a certifikačního orgánu. Řídící orgán postupně přijímá a schvaluje žádosti příjemců o proplacení finančních prostředků ze státního rozpočtu (SR) a dává pokyn finančnímu útvaru k provedení plateb. Řídící orgán na základě provedených plateb ze SR vystavuje souhrnnou žádost o provedení platby prostředků ESF z účtu Platebního a certifikačního orgánu do příslušné kapitoly SR. Působení a propojení jednotlivých implementačních orgánů OP VK je blíže znázorněno v příloze č. 8.

3 Sociálně-ekonomická analýza a regionální struktura Moravskoslezského kraje

3.1 Základní charakteristika Moravskoslezského kraje

Moravskoslezský kraj (MSK) vznikl ke dni 1. 1. 2000 na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb. MSK se rozprostírá na území severní Moravy a Slezska. Na své severní hranici sousedí se dvěma polskými vojvodstvími, Opolským a Slezským, na východě hraničí s Žilinským krajem, který se nachází na území Slovenské republiky. Na západě sousedí Moravskoslezský kraj s krajem Olomouckým a na jižní hranici zase s krajem Zlínským. Moravskoslezský kraj představuje na základě usnesení vlády ČR č. 707/1998 statistickou jednotku NUTS III a současně také statistickou jednotku NUTS II, region soudržnosti Moravskoslezsko. Jeho krajským městem je statutární město Ostrava, jež je zároveň i sídlem hejtmána Moravskoslezského kraje.²⁵

Na území MSK o rozloze 5 426 km² sídlí přibližně 1 250 255 obyvatel²⁶, čímž se tento kraj řadí svou rozlohou na šesté místo v rámci České republiky. Z historického hlediska byl vždy tento kraj jedním z hlavních průmyslových center České republiky s velkým zastoupením především těžkého, strojírenského, chemického průmyslu, hutnictví a metalurgie. Rozvoj průmyslu v této oblasti byl podpořen objevením mnoha nalezišť černého uhlí, zemního plynu, vápence a žuly, jehož jádrem se stala ostravsko-karvinská průmyslová a těžební pánev. Přestože došlo na konci 90. let minulého století k prudkému poklesu uvedených průmyslových odvětví, což se podepsalo na zvýšené nezaměstnanosti v kraji a potřebě provést nezbytné strukturální změny, podařilo se situaci stabilizovat a lze očekávat, že si Moravskoslezský kraj podrží charakter vysoce průmyslového regionu i v dalších letech.²⁷ V souvislosti s restrukturalizací se podařilo snížit podíl těžkého průmyslu a naopak zvýšit zastoupení lehkého průmyslu a služeb v ekonomice kraje. Dnes je zde významně zastoupen také automobilový průmysl, elektrotechnický a farmaceutický, zvýšily se tržby z výroby stavebních materiálů, keramiky a skla. Zemědělství se na hospodářské struktuře kraje podílí výrazně méně než průmysl. Mezi tradiční zemědělské oblasti na území

²⁵ Moravskoslezský kraj, 2007.

²⁶ Údaj ke dni 31. 12. 2008.

²⁷ Moravskoslezský kraj, 2007.

MSK patří oblast Moravské brány, Opavsko a Valašsko. Tento region se však stále potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, přičemž nejvíce jsou postiženy příhraniční regiony.

Nicméně dlouhodobá **vysoká koncentrace průmyslu** se stala příčinou **zhoršené kvality životního prostředí (ŽP)** a to především v regionu Ostravsko, Karvinsko, Třinecko. Přes značnou snahu a investice do životního prostředí v průběhu posledních let se situace příliš nezměnila a MSK se i nadále řadí mezi kraje s nejznečištěnějším ŽP nejen v rámci České republiky.

Oživení a zpestření ekonomické aktivity na území MSK se očekává především v souvislosti se stavbou dálnice D 47. Kromě toho region disponuje také mezinárodním letištěm v Mošnově, které je svou rozlohou druhé největší v ČR.

V posledních letech dochází k významnému rozmachu cestovního ruchu. Moravskoslezský kraj se může pyšnit bohatou a pestrou přírodou, která poskytuje nejrozličnější možnosti pro rekreaci, turistiku i provozování zimních či letních sportů. V kraji se nachází také řada lázní a léčebních center např. lázně Darkov, Karlova Studánka, lázně Klímkovice nabízející svým klientům velké množství kvalitních služeb.

3.1.1 Přírodní podmínky

Moravskoslezský kraj je nejvýchodnějším krajem na území ČR s velmi pestrou geografickou základnou. Na západní straně se nachází horská oblast Hrubého Jeseníku s nejvyšší horou kraje Pradědem (1 491 m. n. m.). Hornatá krajina se pozvolně mění a snižuje v oblasti Nízkého Jeseníku a Oderských vrchů. Další hory se v rámci kraje rozprostírají na jeho jihovýchodní hranici se Slovenskem a Polskem, kde se nacházejí Slezské a Moravskoslezské Beskydy s nejvyšším vrcholem, Lysou horou (1 323 m. n. m.). Ve středu kraje se rozléhají Opavská nížina, Ostravská pánev a Moravská brána, což jsou zároveň nepříznivější oblasti pro zemědělství.

Většina vodních toků protékajících na území MSK se vlévá do Baltského moře. Výjimku tvoří jen prameny z oblasti Nízkého Jeseníku a okresu Nového Jičína, které odtékají do povodí řeky Moravy a následně se vlévají do Černého moře. Nejvýznamnější řekou je Odra, jejíž pramen se nachází v Oderských vrších. Do Odry se postupně vlévají řeky Opava, Ostravice a Olše. Jako zdroje pitné vody slouží vodárenské nádrže Šance, Morávka a Kružberk.

Ačkoli zde bylo v minulosti životní prostředí značně poškozeno vlivem průmyslové činnosti, zachovaly se na území kraje místa s významnými přírodními podmínkami a zvláštnostmi. Celkem se zde nacházejí tři chráněné krajinné oblasti – Beskydy, Jeseník a Poodří a více než 140 maloplošných chráněných území.

Kraj disponuje také velkým nerostným bohatstvím. Na území kraje se především v minulosti hodně těžilo černé uhlí, existují zde ložiska zemního plynu, vápenec, žula, břidlice, sádrovec, písky a cihlařské jíly.

3.1.2 Administrativně-správní členění

Moravskoslezský kraj představuje ze statistického hlediska dva regiony, NUTS III i NUTS II, přičemž v případě NUTS II se jedná o region soudržnosti Moravskoslezsko. MSK se skládá ze šesti okresů – Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město. Kromě toho zde existuje celkem 260 obcí a 39 měst, které se sdružují do 22 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a dále se zde nachází ještě řada dobrovolných svazků obcí. Krajským městem MSK je statutární město Ostrava, které je zároveň největším městem kraje s celkovým počtem 323 000 obyvatel.

Pro kraj je typické, že ve větších městech nad 10 000 obyvatel žije většina obyvatelstva, to je 65,8 % obyvatel kraje, což je 12 % nad průměrem ČR. Vyšších čísel dosahuje už pouze region Praha.²⁸ Podrobnější rozdělení obyvatel podle velikosti obce nabízí následující tabulka č. 3.1.

Tabulka č. 3.1: Podíl obyvatel v obcích Moravskoslezského kraje (2006)

Počet obyvatel obce	Počet obcí	Počet obyvatel
do 500	74	23 343
500 – 5 000	193	302 952
5 000 – 10 000	16	110 140
10 000 – 50 000	11	249 050
nad 50 000	5	587 393
celkem	299	1 263 630

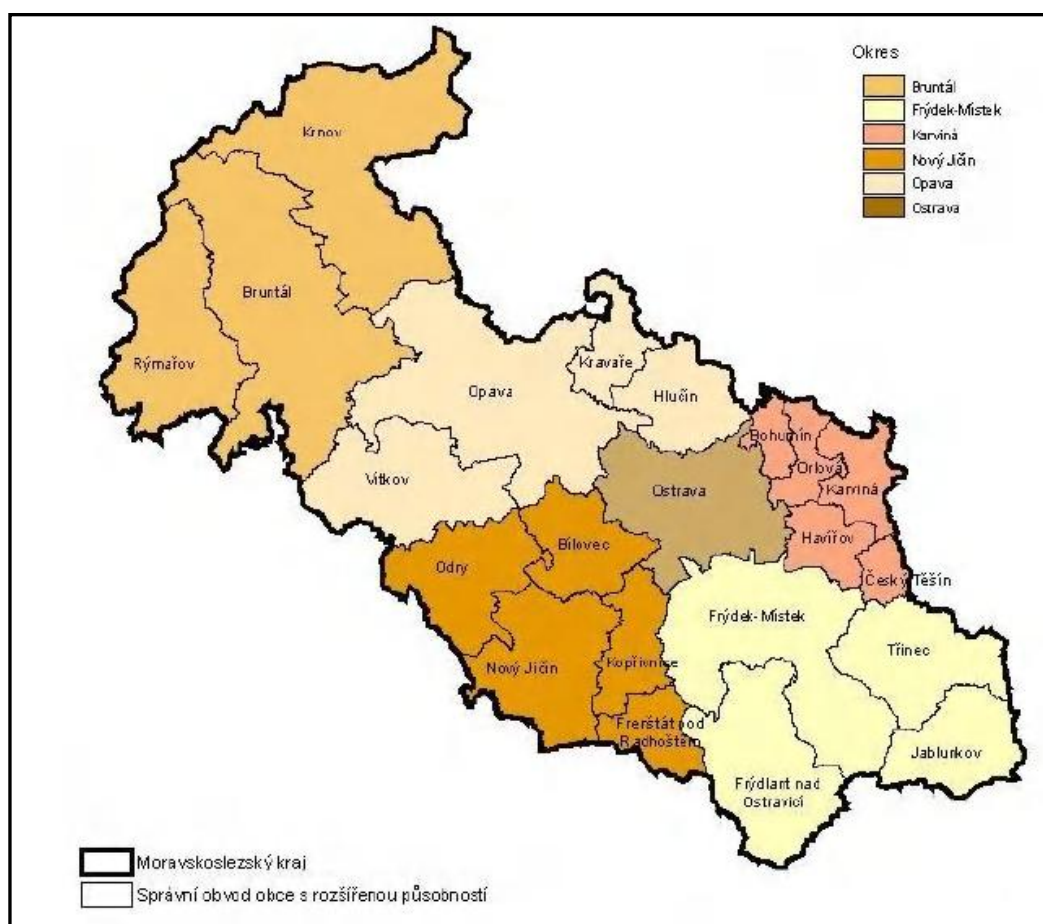
Zdroj: Moravskoslezský kraj, 2007; vlastní úprava

²⁸ Moravskoslezský kraj, 2007.

Jelikož je MSK hraničním krajem, který svírá hranice se dvěma zeměmi, Slovenskem a Polskem, nachází se zde také 4 euroregiony (Beskydy, Praděd, Silesia a Těšínské Slezsko).

Na následující mapě, obrázek č. 3.1, jsou detailně vykresleny hranice všech 22 správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Obrázek č. 3.1: Mapa Moravskoslezského kraje

Zdroj: Moravskoslezský kraj, 2007

3.1.3 Demografická charakteristika

Moravskoslezský kraj je charakterizován dvěma druhy osídlení. Jedním z nich jsou velké průmyslové aglomerace, které se nacházejí v centrální ostravsko-karvinské části, kde žije většina obyvatel MSK. Druhý typ osídlení pak představují oblasti s podstatně menší hustotou obyvatelstva, které se nacházejí na západě a jihovýchodě kraje.

I přesto se celková hodnota hustoty osídlení kraje 230,0 obyvatel/km² blíží dvojnásobku hustoty osídlení pro celou ČR. Moravskoslezský kraj je zároveň nejlidnatějším krajem v ČR. Na zhruba 7 % území ČR, které zabírá MSK žije 12,2 % populace. Centrum kraje tvoří města Ostrava, Havířov, Karviná a Frýdek-Místek.²⁹

Počet obyvatel kraje v posledních letech mírně klesá. Prognóza vývoje počtu obyvatel do roku 2010 předpovídá mírný pokles počtu obyvatel kraje (1 % za 10 let). Nízká porodnost je základním rysem současné populační situace nejen v Moravskoslezském kraji, ale v celé České republice.³⁰ Počet obyvatel klesá i v souvislosti s migrací obyvatelstva způsobenou především nedostatkem pracovních příležitostí v tomto regionu.

Moravskoslezský kraj je výrazně multietnickým krajem. Nejvýraznější etnickou skupinu zde tvoří Romové, 3-4 % obyvatel kraje. Problémem je mnoho sociálně vyloučených romských lokalit v souvislosti se ztíženou sociální integrací romského obyvatelstva. Z pohledu nadnárodních menšin jsou v MSK nejvíce zastoupeny polská (okres Frýdek-Místek) a slovenská (okres Karviná). Moravskoslezský kraj je jedním ze tří krajů v ČR, kde byla na základě sčítání lidu překročena 5 % hranice podílu jiných národností na složení obyvatelstva.³¹

3.2 Ekonomická charakteristika

Moravskoslezský kraj patří dlouhodobě mezi průmyslová centra ČR. Již od 20. let 19. století se zde rozvíjejí hutnictví, těžké strojírenství a hornictví. K dalšímu nárůstu významu těchto odvětví na ekonomice MSK došlo v průběhu 50.-70. let 20. století. Od počátku 90. let až dodnes se kraj potýká s mnoha strukturálními problémy způsobenými přechodem od centrální plánované ekonomiky k tržní ekonomice.

Nezbytná restrukturalizace a rekonverze průmyslové základny regionu z původních převažujících oborů těžkého průmyslu (doly, hutě, těžké strojírenství aj.) na efektivnější aktivity s vyšší přidanou hodnotou však přináší řadu problémů, které musí region řešit. Nedostatečná je podpora i finanční zdroje pro služby podporující rozvoj inovačních aktivit a přenos nových progresivních technologií. Nutností je zvýšit podporu pro nově vznikající firmy, zejména pro ty, které navazují na výsledky výzkumu a vývoje. Dalším významným krokem je rozšíření vlivu podnikatelských inkubátorů a technologických parků. MSK

²⁹ Moravskoslezský kraj, 2007.

³⁰ Tamtéž.

³¹ Tamtéž.

disponuje velkým potenciálem technických škol a pracovníků, kteří patří k nejlepší v ČR. Za účelem podpory regionálního rozvoje byla zpracována regionální inovační strategie, kterou se však nedaří naplňovat z důvodu nedostatku finančních zdrojů na plánované aktivity. Klíčovým pro zvýšení konkurenceschopnosti regionu je také větší propojení mezi soukromou sférou a akademickou sférou v oblasti výzkumu a vývoje. Důležitým okamžikem k podpoře regionálního rozvoje na území MSK bylo také založení Agentury pro regionální rozvoj, a. s. v roce 1993, která poskytuje informace ohledně čerpání finančních prostředků z fondů EU jak stávajícím podnikatelům v kraji MSK tak i novým investorům.

Právě velké zahraniční investice pomohly v posledních letech oživit ekonomiku kraje stejně jako zlepšení situace v oblasti produkce výroby oceli a strojírenských výrobků. Na ekonomickém rozvoji MSK se v současné době promítají důsledky celosvětové finanční a hospodářské krize, jenž postihla i území ČR včetně MSK. Z tohoto důvodu se očekává, že ekonomický rozvoj kraje bude v následujících obdobích spíše stagnovat či dokonce poklesne.

3.2.1 Hlavní ukazatele makroekonomického vývoje kraje

Postupně od roku 2000 se začíná pomalu zvyšovat podíl Moravskoslezského kraje na HDP ČR. **Dynamika růstu HDP** v MSK je v porovnání s ostatními kraji velmi vysoká a v letech 2001-2005 byla dokonce nejvyšší v celé ČR, když dosahovala hodnot růstu 30,69 % HDP v běžných cenách.

Hrubá přidaná hodnota (HPH), která charakterizuje objem vložené práce ve výrobním procesu, od roku 2000 roste a dynamika tohoto růstu byla nejvyšší mezi kraji ČR (33,21 %). Struktura této hrubé přidané hodnoty podle odvětví odpovídá ekonomické struktuře kraje. V porovnání s jinými kraji má Moravskoslezský kraj vysoký podíl hornictví a energetiky na tvorbě HPH ve zpracovatelském průmyslu (zejména ve srovnání s kraji, kde je vysoký podíl zahraničních investorů) a v komerčních službách.³²

Na vývoj **nezaměstnanosti** v MSK měl velký vliv úpadek tradičních průmyslových odvětví a s tím i propouštění a zavírání mnoha podniků a především pak dolů. Od roku 2004 se situace začala zlepšovat a pro toto období byl charakteristický mírný nárůst zaměstnanosti. Více než čtvrtina všech zaměstnaných pracuje v malých podnicích a to i přesto, že pro MSK jsou typické velké podniky. Nicméně celkovým počtem nezaměstnaných se tento kraj i nadále řadí mezi kraje s největší nezaměstnaností na území ČR. Rozdíly v nezaměstnanosti lze

³² Moravskoslezský kraj, 2007.

sledovat i v rámci MSK, kde největší je v okresech Karviná, Bruntál a Ostrava-město. A naopak nejmenší nezaměstnanost dlouhodobě vykazuje okres Opava.

Velkým problémem je zde **dlouhodobá nezaměstnanost**, kdy více jak polovina všech uchazečů o práci je bez práce rok a více, přičemž podíl těchto nezaměstnaných roste. Na základě analýzy, která byla v MSK provedena, jsou nezaměstnaností nejvíce ohroženi lidé trpící zdravotním postižením, lidé bez kvalifikace nebo málo kvalifikovaní, osoby nad 50 let, matky a absolventi škol. Dalším problémem je také strukturální nezaměstnanost. Lidé, kteří byli dříve zaměstnáni ve velkých podnicích se hůře adaptují na potřeby trhu práce. Ani vzdělávací systém nereaguje dostatečně pružně na vývoj na trhu práce. Navíc řada vysoce kvalifikovaných pracovníků odchází za lepšími podmínkami do jiných míst v ČR, popřípadě do zahraničí.

3.2.2 Průmysl

Moravskoslezský kraj je historicky důležitým průmyslovým regionem nejen v rámci České republiky, ale i v kontextu střední Evropy. Při srovnání tržeb z průmyslové výroby obsadil Moravskoslezský kraj druhé místo za krajem Středočeským. Avšak vzhledem k zahraničním investicím, které plynou převážně do průmyslových odvětví, se dá očekávat, že si MSK podrží i v nadcházejících letech charakter vysoce průmyslového regionu. To dokazuje i celostátní srovnání tržeb v průmyslu, kde se okres Ostrava umístil na třetím místě hned za Prahou a okresem Mladá Boleslav. Velmi dobře se umístily také okres Frýdek-Místek, který se umístil na 7. místě, okres Nový Jičín, jenž zaujímá 11. místo a další okresy jako například Opava nebo Karviná.

Průmyslové obory se z velké části podílejí také na zaměstnanosti v MSK. Na počátku 90. let bylo zaznamenáno zvýšení nezaměstnanosti plynoucí z útlumu mnoha odvětví strojírenského a těžkého průmyslu, hutnictví a hornictví. Od konce 90. let a počátku roku 2000 však došlo ke stabilizaci vývoje zaměstnanosti v kraji. V současnosti se podíl zaměstnaných lidí pracujících v průmyslu na území Moravskoslezského kraje i po výrazné restrukturalizaci stále řadí na první místo v ČR.

Mezi významná odvětví průmyslu MSK patří již zmiňovaný strojírenský průmysl, těžký průmysl, hutnictví, hornictví, těžba stavebních surovin, vápenců, zemního plynu stejně jako průmysl kovozpracujících, chemický, farmaceutický, dřevářský, výroba skla, keramiky, průmysl papírnický, potravinářský a výroba pryžových a plastových výrobků. Významný podíl na produkci HDP kraje mají také obory zabývající se informačními technologiemi,

elektronikou a výrobky hi-tech. V posledních letech zaznamenala dynamický růst také výroba dopravních prostředků a automobilový průmysl, což mělo za následek tvorbu nových pracovních míst, a tím i zvýšení zaměstnanosti MSK.

3.2.3 Podnikatelské prostředí

V průběhu 90. let, v důsledku privatizace, došlo k odkoupení mnoha státních podniků zahraničními investory a jejich postupné restrukturalizaci, což mělo významný vliv na utváření podnikatelského prostředí v Moravskoslezském kraji. Nové ekonomické příležitosti, které sebou přinesl vznik tržního prostředí, ale i zároveň útlum tradičních průmyslových odvětví mělo dopad na podnikatelskou strukturu kraje. Právě z důvodu existence mnoha velkých průmyslových podniků se v uplynulých letech MSK potýkal s podstatně nižší úrovní rozvinutosti podnikavosti ve srovnání s ostatními regiony.

Na území MSK existuje mnoho průmyslových zón. Mezi nejúspěšnější z nich patří zóna v Karviné (Nové Pole), Ostrava (Hrabová), Kopřivnice a další. Velmi významnou je průmyslová zóna v Nošovicích zaměřená na výrobu automobilů, kterou vybudovala firma Hyundai Motors Manufacturing Czech. Moravskoslezský kraj vyvíjí výraznou snahu a prostředky k tomu, aby přilákal do kraje další investory, ať již domácí či zahraniční. Na území kraje se nachází také mnoho tzv. brownfields, což jsou území, která ztratily v důsledku restrukturalizace ekonomický význam a jsou tedy uvolněny pro nové investory.

Nevýhodou MSK je nerovnoměrné rozmístění ekonomických subjektů, což se týká především malých a středních podniků. Největší množství podnikatelských subjektů se koncentruje do okresu Ostrava-město. Naopak nejhorší situace je v okresech Bruntál a Karviná.

Mezi výhody, kterými MSK disponuje, se řadí kvalitní dopravní, železniční síť a mezinárodní letiště, strategická územní poloha, kdy MSK svírá hranice se dvěma zeměmi (Polskem a Slovenskem), technologická a univerzitní základna především pro technologicky zaměřené obory, vědecko-výzkumná centra a technologické parky atp.

3.3 Infrastruktura

Moravskoslezský kraj zaujímá z hlediska infrastruktury velmi strategickou polohu. Kraj leží na hranici tří států (ČR, Polsko a Slovensko), což z něj činí významný dopravní uzel v rámci střední Evropy. Velký nedostatek z pohledu dopravní infrastruktury představuje **chybějící napojení na dálniční síť** nejen ČR, ale i sousedních zemí a celková

přetíženost stávajících dopravních komunikací. Tato nízká dopravní dostupnost by měla být řešena napojením krajského města Ostrava dálničním (mezinárodní komunikace D 47, R 48) a železničním koridorem na transevropské severojižní dopravní trasy TEN-T, které jsou nyní ve výstavbě. Nutná je také výstavba obchvatů měst a obcí na důležitých trasách, čímž by mělo být dosaženo menšího poškozování životního prostředí. Propojení na sousední státy stejně jako propojení venkovských částí regionu na větší centra osídlení pomůže také řešit problém vysoké nezaměstnanosti a zvýšit atraktivnost kraje pro potenciální investory.

Z pohledu **železniční dopravy** lze konstatovat, že se Moravskoslezský kraj řadí mezi nejvýznamnější území v ČR. Důležitou roli zde má jak osobní tak i nákladní železniční doprava. Územím MSK procházejí dvě významné železniční tratě mezinárodní kombinované dopravy, a to ve směru Gdyně-Rijeka a Le Havre-Lvov. Kromě mezinárodních tras je v kraji zastoupena také regionální železniční doprava.

Letecká doprava je v MSK zajišťována prostřednictvím Letiště Leoše Janáčka Ostrava, které je zároveň největším regionálním letišťem v rámci ČR a disponuje také dobrými kapacitními parametry pro rozvoj mezinárodní dopravy. Počet letů i cestujících stále roste, nicméně zde chybí napojení na regionální centra a nezbytné jsou také investice do infrastruktury letiště, která je již poměrně zastaralá.

Z důvodu příhraniční polohy MSK hrají významnou roli v infrastruktuře také hraniční přechody. Nejvýznamnějším hraničním přechodem na česko-polské hranici je Chotěbuz-Ciezsyn, kterým projede více než polovina všech nákladních automobilů a autobusů, které ročně překročí státní hranice s Polskem. Celkem existuje na česko-polské hranici 12 silničních hraničních přechodů. Na státní hranici se Slovenskem je důležitým přechodem železniční přechod Mosty u Jablunkova-Čadca.

Z důvodu vysoké koncentrace průmyslu na území MSK zde existuje **zvýšená spotřeba elektrické energie a platí i pro zemní plyn**. Největším dodavatelem elektrické energie je Elektrárna Dětmárovice, která dosahuje výkonu až 800 MW. Informační a komunikační technologie v MSK jsou charakterizovány poměrně dobrou dostupností a kvalitou. I přesto jsou nutné další investice do této infrastruktury, především za účelem zvýšení počtu domácností s připojením k internetu.

3.4 Zdravotnictví a sociální péče

Zdraví je pro člověka velmi důležité, proto je třeba zajistit kvalitní systém zdravotnických služeb a zařízení, který by zajišťoval požadovaný standard. Zdravotní stav a kondice jsou mnohdy nezbytnými podmínkami pro realizaci životních cílů a aktivit.

Zdravotnictvím Moravskoslezského kraje nejsou pouze nemocnice, ale jedná se o širokou síť lékařů primární péče, ambulantních specialistů, lékáren, dopravních zdravotních služeb, léčeben dlouhodobě nemocných, odborných ústavů, dětských léčeben a lázní. Důležitou roli v tomto systému hraje zdravotnická záchranná služba.³³

Sociální ochrana občanů je zajišťována prostřednictvím systému sociálního zabezpečení. Řadí se zde dávky důchodového pojištění a dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory a sociální péče (neboli sociální pomoc). V oblasti sociální péče je nutno brát ohled na demografický vývoj obyvatelstva v MSK a s tím spojený nárůst počtu seniorů. Sociální péče je v tomto smyslu poskytována prostřednictvím terénních služeb, které jsou nejčastěji zajišťovány obcemi nebo nestátními subjekty. Do těchto služeb patří pečovatelská služba, služby osobní asistence, podporované bydlení v Opavě, průvodcovské a předčitatelské a tlumočnické služby. Síť sociálních služeb není rovnoměrně rozvinuta, proto je potřeba propojit tyto služby zejména v místech, kde schází a zohledňovat individuální potřeby klientů.

Na zdraví obyvatel negativně působí celá řada faktorů, mezi něž patří především velký podíl zaměstnanosti v těžkém průmyslu, špatný stav životního prostředí, hektický životní styl, stres, nadváha a další faktory. K nejčastějším příčinám úmrtí v MSK patří nemoci oběhové soustavy a zhoubné novotvary.

3.5 Lidské zdroje a vzdělávání

Oblast školství a úroveň vzdělávání v Moravskoslezském kraji je zabezpečována především sítí základních, středních, vyšších odborných a vysokých škol, předškolních a školských zařízení. Zřizovateli jsou kraj, obce, církve, ministerstvo, fyzické a právnické osoby. Na rekvalifikačním studiu a dalším vzdělávání se pak podílejí i jiné instituce v kraji (úřady práce, vzdělávací zařízení v podnikatelské sféře apod.). Při porovnávání vzdělávací struktury jednotlivých okresů se objevují značné rozdíly. Moravskoslezský kraj se ve srovnání

³³ Moravskoslezský kraj, 2010b.

s jinými kraji v ČR vyznačuje podprůměrnými podíly vyučených, středoškoláků i osob s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním a zároveň nadprůměrnými podíly osob s pouze základním a nezjištěným vzděláním.³⁴

Na 417 základních školách plní povinnou školní docházku 114 065 žáků. Střední školství je tvořeno 41 gymnázii, 88 středními odbornými školami a 57 středními odbornými učilišti; doplňuje je 12 vyšších odborných škol a 4 vysoké školy.³⁵

Střední a především vysoké školy se snaží adekvátně měnit své osnovy, tak aby jejich budoucí absolventi odpovídali požadavkům zaměstnavatelů a dokázali obstát na trhu práce. Problémem je nedostatečné používání moderních vyučovacích metod, nedostatečné zapojení prostředků informační techniky do výuky a nedostatečná znalost cizích jazyků. Vybavenost škol informačními technologiemi v MSK je pod průměrem ČR.

Na vysokých školách (VŠ), jenž se nacházejí na území Moravskoslezského kraje, převládají obory technické (44 % studentů) a ekonomické (26 % studentů). Kvalita studovaných oborů se postupně začíná přibližovat poptávce a společně s tím roste i počet studentů na VŠ. Mnohé VŠ navazují také spolupráci s českými i zahraničními firmami a nejrůznějšími veřejnými institucemi, za účelem zvýšení kvality svých studijních oborů. Velmi důležitá je tato spolupráce především v oblasti výzkumu a vývoje, což má dopad na rozvoj celého regionu. Potenciál MSK nesou právě technické školy a množství vysoce kvalifikovaných technických pracovníků, čímž se na tomto poli řadí mezi nejlepší kraje v ČR.

3.6 Cestovní ruch

Moravskoslezský kraj má významné kulturně-historické bohatství, technické památky připomínající průmyslovou historii regionu, rozmanitou atraktivní krajinu a dostatek vhodných lokalit k rekreaci a rozvoji cestovního ruchu. V regionu se pravidelně konají akce národního i mezinárodního významu. Kraj má velmi výhodné geografické i klimatické podmínky pro celoroční horskou rekreaci zejména v oblasti Beskyd a Jeseníků, se snadnou dostupností z městských aglomerací regionu i okolí. Je zde síť značených turistických tras, řada vhodných terénů, lokalit pro využití v rámci celé řady forem cestovního ruchu.

³⁴ Moravskoslezský kraj, 2007.

³⁵ Tamtéž.

Malebnost Beskyd a velmi zachovalá a nepoškozená příroda Jeseníků vytvářejí obrovský potenciál pro sportovně i zdravotně orientovanou turistiku.³⁶

MSK byl na základě marketingové strategie rozvoje cestovního ruchu rozdělen do šesti turistických oblastí, z nichž každá je svým způsobem specifická a jinak přitažlivá pro cestovní ruch.

Oblast **Beskydy – Valašsko** je charakteristická nádhernou přírodou, která je vhodná pro pěší turistiku, cykloturistiku, golf a běžecké či sjezdové lyžování v zimě. **Jeseníky** jsou typickou oblastí pro zimní a letní sporty. Kromě toho je zde řada technických a kulturních památek a lázeňská města. Centrem cestovního ruchu je oblast **Poodří – Moravské Kovařsko**, kde se nachází CHKO Poodří a tři městské památkové rezervace, řada zámků a hradů. **Těšínsko – Slezsko** je atraktivní zejména pro svůj stavební sloh a jedinečnou folklorní tradici. Nacházejí se zde také lázně Darkov. Oblast **Opavské – Slezsko** se pyšní mnoha kulturními, technickými a přírodními památkami a lázeňskými městy. Také **Ostrava** má co nabídnout. Nachází se zde unikátní technické památky (národní technická památka Důl Michal a hutní pece v oblasti Dolních Vítkovic, aspirující na zápis do seznamu UNESCO, Hornické muzeum OKD Landek). Statutární město Ostrava má nemalé předpoklady pro rozvoj kongresové turistiky a nákupního cestovního ruchu.

Moravskoslezský kraj se pyšní nádhernou přírodou, množstvím kulturních, historických a technických památek, viz příloha č. 9. A zároveň je vhodným místem pro relaxaci a provozování nejrůznějších sportovních aktivit. Nevýhodou pro rozvoj cestovního ruchu je nedostatečná úroveň dopravní a informační infrastruktury a nedostatek finančních zdrojů na modernizaci a zkvalitňování služeb. Další investice do cestovního ruchu a prohlubování spolupráce subjektů působících na tomto poli nepochybně přiláká do regionu další turisty.

3.7 Životní prostředí

Ochrana životního prostředí a snižování jeho znečišťování je v Moravskoslezském kraji dlouhodobým problémem a předmětem řady studií a diskusí. V posledních dvou desetiletích dochází k postupnému zlepšování kvality životního prostředí. I přesto oblasti MSK patří mezi nejzatíženější v celé republice. Negativní dopady na životní prostředí zde má především rozvoj těžkého průmyslu, hutnictví a hornictví. Tomu odpovídá i seznam nejvíce postižených

³⁶ Moravskoslezský kraj, 2007.

oblastí, mezi něž patří Ostravsko, Karvinsko a Třinecko. Poškození se nevyhnula žádná ze složek životního prostředí, přičemž nejzávažnější problém se týká narůstání znečištění ovzduší. Mezi další problémy patří poškození krajiny těžbou uhlí, kontaminace horninového prostředí a podzemích vod.

Na zlepšení stavu životního prostředí měl pozitivní dopad útlum průmyslu a těžby a naopak postupné zavádění nových šetrnějších technologií. Nicméně největšími znečišťovateli jsou stále průmyslové podniky (Arcelomittal Ostrava, a. s., Třinecké železářny, a. s., OKD, a. s., BorsodChem MCHZ, a. s., Biocel Paskov, a. s., Dalkia Česká republika, a. s.).

Kraj zaujímá také přední příčky v celorepublikových průměrech produkce nebezpečných odpadů a odpadu na obyvatele. Na druhou stranu zde existuje propracovaný systém nakládání s komunálními odpady a třídění těchto odpadů.

V otázce řešení problému znečištění životního prostředí bylo již dosaženo řady výsledků, avšak stále je tento region jedním z nejvíce ohrožených. Nutno však dodat, že se MSK pyšní také krásnou přírodou a na jeho území se nacházejí tři CHKO (Jeseníky, Beskydy a Poodří), jenž zaujímají téměř pětinu celkové rozlohy kraje.

4 Realizace Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v Moravskoslezském kraji na příkladu vybraného projektu

4.1 Základní specifikace projektu

4.1.1 Obecná charakteristika projektu

Pro praktickou část bakalářské práce byl zvolen projekt „*Zvýšení konkurenceschopnosti ZŠ Bohuslavice modernizací výukových metod*“, který usiluje o zvýšení konkurenceschopnosti ZŠ Bohuslavice na trhu venkovských škol podobného typu a velikosti prostřednictvím zavádění moderních výukových metod, zefektivnění stávající výuky angličtiny a dalších předmětů pomocí interaktivního e-learningového kurzu a vytvoření nového samostatného předmětu Environmentální výchova, vzdělání a osvěta (EVVO).³⁷ Projekt je zaměřen na žáky i na pedagogy výše uvedené školy. **Hlavním cílem** je zpestření a zatraktivnění způsobu výuky, která by žáky zároveň připravila na podmínky studia ve standardním prostředí moderních středních škol. Středem zájmu školy je podpora dovedností v oblasti ICT, posílení výuky jazyků a spolupráce s veřejností. Nyní (duben 2010) se projekt nachází ve fázi pokročilé realizace, kdy již bylo dosaženo viditelných výsledků a některá z plánovaných opatření se stala běžnou součástí výuky na základní škole.

Projekt s názvem *Zvýšení konkurenceschopnosti ZŠ Bohuslavice modernizací výukových metod* spadá do OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do prioritní osy č. 1 Počáteční vzdělávání a svým zaměřením pomáhá dosahovat její globální cíl – rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů pro zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce a zvýšení motivace k dalšímu vzdělávání.³⁸ V rámci této prioritní osy existují celkem tři oblasti podpory. Vybraný projekt se řadí do oblasti podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání.

Jedná se o **grantový projekt** (GP), který byl podán v rámci 1. kola výzvy pro GP pro oblast podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání v kraji Moravskoslezském. Projekt byl úspěšně zahájen 1. listopadu 2008, předpokládaná doba řešení jsou tři roky - do 31. října 2011. Příjemcem pomoci je příspěvková organizace *Základní škola a mateřská škola*

³⁷ Později při realizaci projektu došlo ke změně názvu výše uvedeného předmětu na Environmentální výchova.

³⁸ MŠMT, 2007.

Bohuslavice (dále jen škola), která se nachází v Moravskoslezském kraji (NUTS III) v obci Bohuslavice u Hlučína (LAU II). Typem území se obce Bohuslavice řadí mezi venkovské oblasti. Umístění školy znázorňuje mapka v příloze č. 10.

4.1.2 Zdůvodnění realizace projektu

V současné době je kladen důraz na vytváření ekonomik založených na znalostech a inovacích. Za tímto účelem je nezbytné zvyšování investic do vzdělávacích systémů a provádění reforem s cílem zvyšování odborné přípravy budoucích absolventů a jejich uplatnitelnosti na trhu práce. Prvním krokem k dosažení těchto cílů, které rovněž patří k prioritám výše uvedeného projektu, je zvyšování významu a kvality vzdělávání na základních školách a zlepšování dovedností a odbornosti jejich pedagogických pracovníků. Dalším důvodem vzniku a realizace projektu je snaha školy pružně reagovat na tlak v podobě zvyšování konkurenceschopnosti způsobený procesem globalizace, pod kterým se nacházejí všechny subjekty moderní společnosti.

Projekt je koncipován tak, aby přispěl k modernizaci, inovaci a dynamizaci výuky na základní škole prostřednictvím naplňování svých dílčích cílů. Hlavním účelem projektu je inovovat stávající výukové metody, které svým obsahem a formou již neodpovídají současným požadavkům kladeným na vzdělávací proces. Postupného zvyšování kvality výuky bude dosaženo prostřednictvím modernizace kapacit a technického vybavení školy. Jedním z cílů projektu je také vytvoření vlastních internetových stránek školy, pomocí kterých by se škola mohla lépe a jednodušeji prezentovat rodičům, současným i potenciálním žákům, svým bývalým absolventům i ostatní veřejnosti. Má-li se výuka pružně přizpůsobit měnícím se podmínkám a požadavkům vnějšího prostředí, je třeba neustále aktualizovat vzdělávací materiály. Proto bylo do projektu zahrnuto zpracování výukových textů do elektronické podoby, čímž by se zjednodušil výukový proces, aktualizace jednotlivých předmětů a zároveň by se snížily náklady na výuku. Dalším novým prvkem je zapojení prostředků výpočetní techniky (ICT) do výuky a vytvoření bezdrátové počítačové sítě, čímž se zvýší nejen atraktivita vyučovaných předmětů, ale především efektivita využívání pořízené výpočetní techniky. Postupné zvyšování využívání prostředků ICT ve výuce umožní dětem lépe si osvojit jejich používání, což jim zároveň umožní snadnější a rychlejší adaptaci na prostředí moderních středních škol.

4.1.3 Cíle projektu

Mezi cíle projektu patří vytvoření podmínek pro moderní výuku všeobecně vzdělávacích předmětů, zefektivnění stávající výuky anglického jazyka s využitím kvalitních učebních pomůcek, šíření environmentální osvěty nejen mezi žáky školy, ale i mezi obyvateli obce Bohuslavice a podpora a rozvoj ICT. Aby bylo dosaženo výše uvedených cílů, je třeba aktivně zapojit do výukového procesu obě cílové skupiny (žáky i učitele), zvýšit motivaci žáků a odpovědnost pedagogů za kvalitu dosažených výsledků.

Jednotlivé cíle projektu se dají rozdělit do 4 dílčích cílů, které na sebe navzájem navazují. **První dílčí cíl** souvisí se zavedením a rozvojem používání ICT na škole, čehož by mělo být dosaženo prostřednictvím vybudování moderní multimediální učebny, vytvoření školních internetových stránek, počítačové sítě s bezdrátovým připojením k internetu a nákupu vhodné počítačové a prezentační techniky k zavedení e-learningové podpory výuky.

Druhý cíl předpokládá dokončení předchozího cíle a dále na něj navazuje v podobě tvorby elektronických studijních materiálů, které budou vypracovávat učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů popřípadě budou některé z těchto materiálů zakoupeny. Dosažení tohoto cíle je klíčové k naplnění hlavního cíle školy a vůbec celého projektu, čímž je zefektivnění a modernizace stávajícího způsobu výuky.

Třetí cíl je zaměřen na zvyšování jazykových schopností a dovedností žáků již od útlého věku. Zde bude podpora soustředěna na vytvoření interaktivní e-learningové podpory výuky a pořízení moderních učebních pomůcek, které pomohou žákům látku lépe a rychleji pochopit a zapamatovat si ji.

Poslední aktivita předpokládá naplnění **čtvrtého dílčího cíle**, kterým je posilování udržitelného rozvoje prostřednictvím výuky nového předmětu - Environmentální výchova.

Iniciativou projektu je vytvoření takových finančních, technických a časových podmínek, které by zajistily posunutí výuky směrem k novým vzdělávacím standardům již během samotné realizace projektu.

4.1.4 Vazba projektu na programové dokumenty

Národní úroveň

Klíčovým dokumentem politiky hospodářské a sociální soudržnosti na národní úrovni je Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013, který stanovuje globální cíl a strategické cíle této politiky pro ČR. Projekt „Zvýšení konkurenceschopnosti ZŠ Bohuslavice modernizací výukových metod“ spadá svým zaměřením do strategického cíle *Otevřená, flexibilní a soudržná společnost*, který dále navazuje na SOZS podporou investic do lidského kapitálu a zároveň napomáhá k uskutečnění celé řady opatření uvedených v dokumentu, Národní rozvojový plán. V rámci výše zmíněného strategického cíle spadá dotýčný projekt do první priority s názvem Vzdělávání.

Významné je také přispění projektu a jeho dopad na horizontální témata uvedené v NSRR. V otázce rovných příležitostí je vliv projektu hodnocen kladně. Během realizace projektu nedojde k selekci mezi muži a ženami, případně mezi žáky a žákyněmi. Výsledky projektu budou mít pozitivní dopad na žáky školy zcela rovnoměrně. Rovné příležitosti budou podpořeny zejména pro cílovou skupinu pedagogů, stejně jako vedení projektu, které se skládá v drtivé většině z žen. Přínos projektu lze vidět také v naplňování základních myšlenek udržitelného rozvoje. Vytvořením nového vyučovacího předmětu EVVO, tvorbou propagačních letáků a řadou článků v místním zpravodaji dojde ke zvyšování povědomí o environmentální problematice nejen samotných žáků školy, ale i široké veřejnosti.

Probíhající integrační procesy v Evropě vyvolávají nutnost zvyšování znalostí cizích jazyků všech obyvatel České republiky. V souvislosti s tím byl vládou ČR schválen Národní plán výuky cizích jazyků, který směřuje k naplnění požadavku, aby každý občan Evropy byl schopen komunikovat kromě mateřského jazyka alespoň ve dvou dalších jazycích. Současně je nezbytné zajistit školám a jejich žákům přístup k ICT a souběžně podporovat získávání a rozvoj kompetencí žáků i pracovníků škol pro využívání ICT.³⁹ Všechny tyto cíle a podmínky Evropské unie uvedený projekt nejen splňuje, ale zároveň i přispívá k jejich rychlejšímu a efektivnímu dosažení.

³⁹ Moravskoslezský kraj, 2008a.

Regionální a lokální úroveň

Projekt se opírá o regionální strategický dokument *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje*. Konkrétně spadá projekt do všech aktivit Cíle 3 Podpora využívání ICT a zlepšování komunikace v cizích jazycích:

- 2. 3. 1 Zajištění přístupu k ICT a podpora inovativních metod ve výuce s využitím ICT.
- 2. 3. 2 Zlepšování jazykových dovedností pedagogů a žáků.⁴⁰

Na lokální úrovni podporuje projekt cíle dokumentu *Strategický plán rozvoje obce Bohuslavice pro léta 2007-2013*, kde naplňuje prioritu S2 Rozvoj vzdělávání v ZŠ a MŠ Bohuslavice nebo rozvojové aktivity I3.3 Rozvoj systému environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty.

4.1.5 Organizační zajištění projektu

Na realizaci projektu se podílí realizační tým projektu a vedení projektu, přičemž členové vedení projektu jsou zároveň členy realizačního týmu. Členové realizačního týmu v rámci provádění projektu zastávají jednak manažerské a administrativní pozice a také odborné pozice. Manažerské a administrativní pozice vykonávají manažer projektu, finanční manažer, administrativní pracovník a zástupce vedení školy (ředitelka školy). Mezi odborné pozice patří tvůrce e-learningového kurzu, správce sítě, dva vyučující nového předmětu EVVO a správce webu.

Aby bylo zajištěno plynulé provádění plánovaných aktivit projektu probíhají pravidelné porady členů vedení projektu (minimálně dvakrát měsíčně), na kterých jsou přijímány nové úkoly a povinnosti.

Vedení projektu, které se skládá z projektového manažera, finančního manažera a ředitelky školy, je zodpovědné za správné provádění klíčových aktivit a dodržování časových termínů jejich realizace, kontrolu hospodaření s rozpočtem, řádné realizování publicity, schvalování pravidelných monitorovacích zpráv a řešení nejrůznějších problémů, které mohou v souvislosti s prováděním projektu nastat. Přičemž zde existuje přímá zastupitelnost projektového manažera finančním manažerem a naopak.

⁴⁰ Moravskoslezský kraj, 2008a.

Manažer projektu má za úkol koordinovat práci na projektu, přiděluje úkoly jednotlivým členům realizačního týmu, popřípadě dalším osobám zapojeným do projektu a zajišťuje komunikaci mezi nimi, eviduje dosažené výsledky projektu, dále je vyhodnocuje a sestavuje monitorovací hlášení.

Finanční manažer je zodpovědný za kontrolu všech finančních toků projektu, rozpočtu, vyhotovuje podklady pro výběrová řízení, sestavuje finanční část monitorovacího řízení a dále spolupracuje s ostatními členy realizačního týmu.

Administrativní pracovník pořizuje zápisy z porad, připravuje podklady pro vedení projektu a je zodpovědný za zpracování ekonomické a účetní agendy.

Zástupce školy, tuto funkci vykonává ředitelka školy, která je zároveň oprávněna podepisovat veškerou dokumentaci k projektu, zastupuje projekt navenek a podílí se na přípravě realizace klíčových aktivit projektu a jejich sladění s každodenním řízením chodu školy.

V rámci řízení projektu je dodržena zásada rovných příležitostí, neboť většina členů realizačního týmu jsou ženy včetně klíčových pozic.

4.2 Popis aktivit a cílových skupin projektu

4.2.1 Cílové skupiny

Projekt je zaměřen na dvě cílové skupiny - žáky a pedagogy školy. Přičemž primární cílovou skupinou jsou žáci školy, pro které projekt předpokládá vytvoření moderního a dynamického prostředí pro vzdělávání. Zavedení e-learningové výuky na škole pomůže žákům osvojit si nový a přitažlivější způsob výuky, se kterým se budou pravděpodobně setkávat i později při studiu na středních a vysokých školách. Předpokládá se, že do projektu budou zapojeni ve vybraných předmětech všichni žáci vyššího stupně a méně náročným způsobem také děti nižšího stupně. Odhadem by pak mohlo těžit z výsledků projektu až 200 žáků s rovnoměrným zastoupením chlapců a dívek. Výhodou je, že žáci školy budou do projektu zapojeni automaticky postupně, neboť e-learningový způsob výuky bude postupně aplikován na vybraných předmětech v rámci prostupnosti studia. Žákům se tímto způsobem otevírá možnost mít přístup k elektronickým studijním materiálům, například z domova nebo jakéhokoli jiného místa s připojením k internetu. Přínosem budou také nové internetové stránky školy, kde budou mít žáci i jejich rodiče možnost získávat informace o změnách v rozvrhu, plánovaných akcích školy a dalších důležitých zprávách školy.

Druhou cílovou skupinu představují pedagogové školy, kterým projekt nabízí rozšíření jejich vzdělání, tím že jim poskytne školení ke tvorbě vzdělávacích materiálů. Účelem školících kurzů je, aby byli pedagogové následně schopni samostatně vytvářet studijní materiály pro své žáky prostřednictvím e-learningu a dále s nimi pracovat ve výukovém procesu. Velikost této cílové skupiny je omezena kapacitami školy. Do projektu bude zapojeno 8 z 13 učitelů školy, přičemž celou tuto skupinu tvoří pouze ženy. Pedagogové budou motivováni zapojit se do projektu nejen z důvodu možnosti dalšího rozvoje svých znalostí a dovedností, ale také z důvodu získání finanční kompenzace vynaloženého času.

4.2.2 Aktivita projektu

Hlavním cílem projektu je modernizace, inovace a dynamizace výuky na základní škole. Těmto hlavním úkolům pak odpovídají dílčí cíle projektu, které zároveň představují **4 základní klíčové aktivity projektu:**

- Zlepšení podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování.
- Tvorba e-learningových kurzů v rámci všeobecně vzdělávacích předmětů.
- Rozvoj EVVO žáků a veřejnosti.
- Moderní výuka angličtiny s podporou e-learningu.

V rámci první klíčové aktivity *„Zlepšení podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování“* se pozornost zaměřuje na vytvoření podmínek pro interaktivní a e-learningovou formu výuky. Její součástí je také vytvoření nové multimediální učebny, která by se stala základem pro realizaci interaktivní výuky. Z tohoto důvodu jsou zapotřebí investice na koupi softwaru, vybavení multimediální učebny, na vytvoření potřebné počítačové sítě a bezdrátového připojení k internetu. Do této aktivity spadá i vytvoření internetových stránek školy, stejně jako stránek samotného projektu, čímž bude zajištěna požadovaná publicita projektu. Všechny tyto činnosti mají za cíl umožnit žákům a pedagogům školy online přístup ke studijním a pracovním materiálům, zlepšit jejich dovednosti v oblasti používání ICT a vytvořit technické zázemí pro řízení projektu a tvorbu e-learningových kurzů.

Druhá klíčová aktivita *„Tvorba e-learningových kurzů v rámci všeobecně vzdělávacích předmětů“* usiluje o zpřístupnění moderních metod výuky žákům a pedagogům školy. Toho má být dosaženo vytvořením vzdělávacích materiálů prostřednictvím e-learningové podpory. Učitelé budou nejprve absolvovat školení, kde se naučí sami tvořit kvalitní e-learningové

kurzy. Následně pak budou tyto kurzy poskytnuty žákům školy, čímž se zpestří nabídka aktivit v rámci vyučovaných předmětů. U předmětů, u kterých se tvorba nových e-learningových kurzů nevyplatí, zakoupí škola prostřednictvím tohoto projektu již vytvořené i-učebnice. Výhodou e-learningových kurzů je jejich snadná editace, čímž je zajištěna i průběžná aktualizace výukových materiálů.

Prostřednictvím třetí klíčové aktivity „*Rozvoj EVVO žáků a veřejnosti*“ budou podpořeny činnosti, které zvýší povědomí o problémech souvisejících s životním prostředím nejen samotným žákům, ale i široké veřejnosti. Za tímto účelem zavede škola na druhém stupni výuku nového předmětu s názvem Environmentální výchova, který bude založen také na e-learningové formě studia. Během výuky tohoto předmětu bude navázána spolupráce školy a obecního úřadu za účelem tvorby informačních letáků, které budou tvořit a zpracovávat žáci školy. Vzniklé letáky budou obsahovat informace o problematice životního prostředí, které budou pravidelně publikovány ve Zpravodaji obce Bohuslavice.

Poslední, čtvrtá, klíčová aktivita projektu „*Moderní výuka angličtiny s podporou e-learningu*“ bude zaměřena na rozvoj jazykových dovedností žáků školy. K posílení výuky anglického jazyka dojde prostřednictvím zavedení e-learningové podpory tohoto předmětu a zakoupením dalších vzdělávacích pomůcek. Cílem je zvýšit zájem žáků o studium cizích jazyků od co nejútlejšího věku.

Účelem projektu je posunutí kvality výuky k aktuálním standardům ve vzdělávání již během jeho samotné realizace. K jeho uskutečnění je třeba zajistit potřebné finanční, technické i časové podmínky.

4.3 Harmonogram projektu

Jednotlivé klíčové aktivity spolu navzájem souvisejí a doplňují se. Hlavním požadavkem na uskutečnění druhé, třetí a čtvrté klíčové aktivity je vznik e-learningového prostředí, které je garantováno prostřednictvím dokončení činností spadajících do první klíčové aktivity. Projekt byl zahájen v listopadu 2008 a jeho dokončení se předpokládá na říjen 2011.

Dovršení první klíčové aktivity „*Zlepšení podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování*“ bylo plánováno do října roku 2009, čehož bylo dosaženo a nyní probíhá realizace ostatních tří klíčových aktivit, které by měly být dokončeny v říjnu 2011. Přičemž v průběhu první aktivity proběhla veřejná zakázka na dodávku

výpočetní a prezentační techniky, za účelem vybavení multimedialní učebny, došlo k realizaci několika vzdělávacích kurzů za účelem proškolení pedagogů, dále byly vytvořeny internetové stránky školy a zajištění bezdrátového připojení k internetu v prostorách školy.

Třetí klíčová aktivita „*Rozvoj EVVO žáků a veřejnosti*“ je stále ve fázi realizace, během níž by mělo dojít k zakoupení učebních pomůcek a vytvoření e-learningové podpory k výuce nového předmětu EVVO. Podobným způsobem probíhá i naplňování čtvrté klíčové aktivity „*Moderní výuka angličtiny s podporou e-learningu*“, kdy by mělo rovněž dojít k zakoupení nových učebních pomůcek a vytvoření e-learningového kurzu pro podporu výuky angličtiny na škole. K realizaci druhé klíčové aktivity „*Tvorba e-learningových kurzů v rámci všeobecně vzdělávacích předmětů*“ se přistoupilo až po ukončení aktivity první. Tvorbě e-learningových kurzů bude předcházet série školení pro pedagogy školy, aby byli připraveni sami tvořit tyto interaktivní studijní materiály a zároveň budou prostřednictvím projektu zakoupeny již vytvořené specifické e-learningové kurzy. Podrobný harmonogram projektu je zpracován v příloze č. 11.

4.4 Publicita projektu

Principy publicity budou naplněny hned v několika podobách a to před i po celou dobu realizace projektu. V rámci třetí klíčové aktivity zaměřené na EVVO budou zhotoveny informační letáky, které budou následně umístěny ve Zpravodaji obce Bohuslavice. Ve Zpravodaji budou uveřejněny informace o projektu před zahájením jeho realizace, dále budou jeho prostřednictvím informováni občané obce o dílčích výsledcích projektu, a dále budou uveřejněny celkové přínosy projektu nejen pro ZŠ, ale i pro celou obec. Mezi další výstupy na podporu publicity projektu patří plakát, brožura, skládačka, certifikáty atp. K vyšší publicitě a informovanosti o realizaci projektu budou sloužit také nové internetové stránky příjemce, kde budou konkrétně uvedeny základní informace o projektu a jeho klíčových aktivitách, cílech, dosažených výsledcích a způsobu jeho financování z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR. Informace o financování projektu bude zároveň umístěna na pořízené výpočetní technice, na dveřích do nové multimedialní učebny, dalších výstupech a materiálech pořízených prostřednictvím projektu a to pomocí k tomu vyhotovených nálepek, které budou obsahovat všechny povinné loglinky projektu, jeho název, registrační číslo a dobu realizace. Speciální informační štítek byl po spuštění realizace projektu umístěn také na dveřích kanceláře projektu u vchodu do budovy školy.

4.5 Rozpočet projektu

Celkové náklady projektu budou financovány částečně ze strukturálních fondů a z části ze státního rozpočtu. Finanční prostředky ze strukturálních fondů budou čerpány z fondu ESF a to do výše 85 % veškerých způsobilých výdajů projektu. Zbylých 15 % způsobilých výdajů bude financováno ze zdrojů státního rozpočtu. Realizátor projektu, Základní škola a mateřská škola Bohuslavice, se nebude na hrazení nákladů projektu podílet. Celkové náklady projektu byly vypočteny na 1 998 428,50 Kč, z toho bude financováno prostřednictvím ESF 1 698 664,22 Kč a zbytek, tj. 299 764,28 představující 15 % celkové částky, z prostředků státního rozpočtu.

Za způsobilé výdaje jsou považovány vybrané druhy výdajů, které jsou přípustné k proplacení dotace nebo zaručovaného úvěru a jejich vymezení je provedeno v příslušném programu nebo pravidly způsobilosti výdajů.⁴¹ V rámci tohoto projektu se mezi způsobilé výdaje řadí například výdaje na nákup softwarového a hardwarového příslušenství k vytvoření e-learningové podpory studia, vybavení nové multimediální učebny, nákup učebních pomůcek pro výuku anglického jazyka atp. Detailní rozpis veškerých nákladů projektu je uveden v příloze č. 12.

Z pohledu klíčových aktivit připadne nejvyšší částka na realizaci první aktivity „Zlepšení podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování“, což představuje přibližně 84 % veškerých nákladů projektu. Konkrétní přidělení finančních prostředků na jednotlivé aktivity uvádí následující tabulka č. 4.1.

⁴¹ Czechinvest, 2009.

Tabulka č. 4.1: Finanční alokace na jednotlivé klíčové aktivity

Aktivita	Náklady na aktivitu (v Kč)	Náklady (v %)
Zlepšení podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování	1 345 680,00	83,45
Moderní výuka angličtiny s podporou e- learningu	36 783,00	2,28
Rozvoj EVVO žáků a veřejnosti	83 000,00	5,15
Tvorba e- learningových kurzů v rámci všeobecně vzdělávacích předmětů	147 000,00	9,12

Zdroj: Základní škola a mateřská škola Bohuslavice, 2008; v vlastní úprava

Protože je projekt v současné době ve fázi realizace, dochází také k pravidelnému čerpání finančních prostředků na jeho aktivity. Ačkoli byl vypracován ucelený harmonogram plateb pro celou dobu realizace projektu, dochází k jejich průběžným změnám na základě aktuálních potřeb projektu. Následující tabulka č. 4.2 ukazuje postupné čerpání finančních prostředků v průběhu prvního roku realizace projektu.

Tabulka č. 4.2: Harmonogram čerpání rozpočtu v průběhu prvního roku realizace projektu

Pořadí žádostí o platbu	Datum předložení žádosti o platbu	Způsobilé výdaje v rámci monitorovacího období (v Kč)
1/2009	Březen 2009	71 650,00
2/2009	Červen 2009	620 302,00
3/2009	Září 2009	620 302,00
4/2009	Prosinec 2009	133 634,90

Zdroj: Základní škola a mateřská škola Bohuslavice, 2009; v vlastní úprava

4.6 Výstupy, výsledky a dopady projektu

Výstupem projektu bude zřízení nových internetových stránek školy včetně jejich e-learningového rozhraní k podpoře výuky vybraných předmětů, nákup interaktivních učebnic, zpracování vlastních e-learningových kurzů, nákup dalších moderních učebních pomůcek. Ke klíčovým výstupům patří vybudování nové multimediální učebny s interaktivní tabulí, dataprojektorem, notebookem, multimediální katedrou a počítačové sítě s bezdrátovým připojením k internetu v budově školy. Další notebooky budou pořízeny za finanční podpory projektu a dány do užívání pedagogy, podílejícím se na realizaci aktivit projektu za účelem zavádění moderních výukových metod do procesu výuky. V rámci projektu proběhne také řada kurzů a školení pro pedagogy školy, aby byli dostatečně připraveni vypracovávat samostatně e-learningové kurzy.

Výsledkem bude celkové zlepšení výuky na škole, což bude mít dopad až na 200 žáků. Dále dojde k proškolení 8 pedagogů v oblasti ICT. Mezi výsledky dosažené prostřednictvím realizace projektu patří také vytvoření 8 e-learningových kurzů pro vybrané předměty, nákup 5 interaktivních učebnic pro všeobecně vzdělávací předměty a zavedení internetových stránek školy, jejichž prostřednictvím bude škola moci lépe vyhovět požadavkům svých žáků i jejich rodičů. Realizací čtvrté klíčové aktivity projektu dojde k zefektivnění výuky angličtiny na škole nákupem nových učebnic a vytvořením e-learningové podpory pro tento předmět.

Pozitivní dopad projektu se nejvíce projeví ve větším uvědomění si environmentálních dopadů lidské činnosti na životní prostředí. K tomu přispěje zavedení nového předmětu EVVO do výuky a využití výstupů předmětu pro šíření environmentální osvěty i mezi obyvatele obce Bohuslavice. Pozitivně bude hodnoceno také přispění projektu ke zvýšení počítačové gramotnosti a to jak žáků školy, tak samotných pedagogů.

4.7 Udržitelnost projektu

Projekt je od začátku koncipován tak, aby výsledky a výstupy jím dosažené, umožnily jeho udržitelnost i po ukončení čerpání podpory z prostředků ESF. Všechny vytvořené a zakoupené e-learningové kurzy budou používány ve výuce a budou sloužit pro vzdělávání i dalších žáků, kteří budou studovat na škole, ještě řadu let po skončení projektu. Stejně tak nové informační a technické zařízení pořízené z finančních prostředků projektu bude i nadále sloužit pro potřeby výuky a zkvalitňování vzdělávacích podmínek na škole. Totéž platí o využívání multimediální učebny, jejího vybavení a internetových stránek školy, jejichž

udržitelnost se plánuje na dobu delší než 5 let. Rovněž výuka nového předmětu EVVO bude probíhat i po ukončení projektu, čímž dojde ke dlouhodobému šíření informací mezi obyvatele obce a zvyšování jejich povědomí o environmentální problematice. Po ukončení čerpání pomoci z fondu ESF poskytne finanční prostředky na realizaci těchto a dalších aktivit spojených s údržbou, správou a obnovou nového softwarového vybavení školy, sama obec Bohuslavice.

4.8 Shrnutí a zhodnocení projektu

Analýzovaný projekt *„Zvýšení konkurenceschopnosti ZŠ Bohuslavice modernizací výukových metod“* se snaží přispět k modernizaci, inovaci a dynamizaci výuky na základní škole v obci Bohuslavicích. Projekt má značnou přidanou hodnotu, která spočívá ve vytvoření či pořízení řady e-learningových kurzů, jenž přispějí ke zkvalitnění podmínek vzdělávacího procesu. Zavedením a využíváním informačních a technických zařízení dojde k posunutí výuky od tradičních způsobů k moderním. Tento vývoj bude klíčový zejména ve výuce anglického jazyka, která bude více orientována na motivaci žáků zvýšení jejich zájmu o studium cizích jazyků. Další inovací je zavedení nového předmětu EVVO, prostřednictvím něhož budou kromě žáků informováni o problematice životního prostředí také obyvatelé obce. Nespornou předností projektu je také plánovaná multimediální učebna, která umožní inovovat výuku ve všech předmětech.

Mezi pozitivní stránky projektu patří podrobný popis a detailní charakteristika jednotlivých klíčových aktivit včetně uceleného harmonogramu jejich realizace. Dalším kladem projektu, především ve fázi podání žádosti o jeho schválení byl rozumě stanovený rozpočet, který zbytečně nemrhá finančními prostředky ESF ani státního rozpočtu a v zásadě se soustředí na co nejeftivnější naplnění všech čtyřech klíčových aktivit.

Za možná rizika či negativní skutečnost, lze považovat fakt, že žadatel projektu neměl doposud zkušenosti s projekty obdobného rozsahu. Tato nevýhoda bude řešena tím, že prováděním projektu budou pověřeny osoby, které již se řízením a přípravou projektů ESF zkušenosti mají.

V dnešní době (duben 2010) je projekt přibližně v polovině své realizační fáze. Bylo již dosaženo řady výsledků. Při naplňování první klíčové aktivity *„Zlepšení podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování“* bylo uskutečněno a uzavřeno výběrové řízení na dodávku výpočetní a prezentační techniky určené pro vybavení multimediální učebny, která byla posléze zprovozněna. Tento krok byl z hlediska úspěšné

realizace dalších aktivit projektu klíčový. Současně došlo k vytvoření internetových stránek školy a zavedení bezdrátového internetu v budovách ZŠ. Podle harmonogramu této aktivity došlo také k proškolení pedagogů k využití e-learningu ve výuce, čímž byla tato aktivita naplněna.

Prostřednictvím třetí klíčové aktivity „*Rozvoj EVVO žáků a veřejnosti*“ byl vytvořen a nasazen do výuky nový předmět s názvem „Environmentální výchova“. Ještě před jeho spuštěním byla zpracována příslušnými pedagogy kompletní osnova tohoto předmětu, došlo k pořízení nezbytných studijních pomůcek a k zahájení prací na tvorbě e-learningové podoby toho předmětu. V rámci výuky se žáci školy podíleli na tvorbě osvětového letáku, který byl následně publikován ve Zpravodaji obce Bohuslavice.

Cílem čtvrté klíčové aktivity s názvem „*Moderní výuka angličtiny s podporou e-learningu*“ bylo dosažení maximální efektivity výuky angličtiny. Za tímto účelem byly pořízeny kvalitní učební pomůcky a následně použity ve výuce. Současně také započaly práce na tvorbě vlastního e-learningového kurzu jako podpora výuky angličtiny.

Po úspěšném započetí prvního školení pro tvůrce e-learningových kurzů z řad pedagogů školy, mohla začít také realizace druhé klíčové aktivity „*Tvorba e-learningových kurzů v rámci všeobecně vzdělávacích předmětů*“. Tato školení byla nezbytná nejen proto, aby byli pedagogové schopni zpracovat vlastní e-learningové kurzy, ale aby byli zároveň připraveni pracovat i se zakoupenými kurzy tohoto typu. V rámci školení byla také zpracována šablona vzorového kurzu e-learningu, která bude sloužit již proškoleným pedagogům jako vzor při tvorbě jejich vlastních e-learningových kurzů.

V blízké době se předpokládá dokončení tvorby e-learningových kurzů pro předměty Environmentální výchova a osvěta a Anglický jazyk a jejich následné zapojení do výuky. Rovněž je v plánu tvorba dalších e-learningových kurzů, které budou zpracovány již proškolenými pedagogy. Realizace celého projektu je by měla být na základě časového harmonogramu ukončena do 31. října 2011.

Ačkoli projekt není koncipován jako generující příjmy, přesto má **nesporný pozitivní dopad na úroveň a kvalitu vzdělávání žáků** na ZŠ Bohuslavice, což je dokázáno jeho provázaností na národní i nadnárodní strategické dokumenty politiky soudržnosti. Udržitelnost projektu je odhadována na období delší než 5 let po jeho ukončení s tím, že potřebné výdaje budou hrazeny z rozpočtu obce Bohuslavice.

V budoucnu nelze vyloučit využití výstupů projektu v dalších projektech realizovaných obcí Bohuslavice či samotnou ZŠ pro další vzdělávání žáků či občanů např. v oblasti cizích jazyků nebo informatiky.

5 Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo představit fungování a význam OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a demonstrovat jeho využití na realizaci konkrétního projektu. Dílčím cílem pak bylo provedení sociálně-ekonomické analýzy Moravskoslezského kraje. Ze struktury a obsahu bakalářské práce vyplývá, že se cíl práce podařilo splnit. Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a jeho postavení v systému programových dokumentů strukturálních fondů EU v ČR je věnována celá druhá kapitola bakalářské práce, ekonomická a sociální analýza Moravskoslezského je detailně rozebrána ve třetí kapitole, kde nechybějí ani statistická data a srovnání klíčových charakteristik kraje v rámci ČR.

Pro analytickou část bakalářské práce jsem si vybrala projekt s názvem „*Zvýšení konkurenceschopnosti ZŠ Bohuslavice modernizací výukových metod*“, jenž si klade hned 4 cíle, kterých chce dosáhnout. V dubnu 2010 bylo úspěšně dosaženo prvního cíle završením klíčové aktivity s názvem „*Zlepšení podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování*“. Realizace zbylých tří aktivit stále probíhá a jejich ukončení je plánováno na říjen 2011. Mezi cíle projektu patří vytvoření podmínek pro moderní výuku všeobecně vzdělávacích předmětů, zefektivnění stávající výuky anglického jazyka s využitím kvalitních učebních pomůcek, šíření environmentální osvěty nejen mezi žáky školy, ale i mezi obyvateli obce Bohuslavice a podpora a rozvoj ICT.

Hlavním účelem projektu je inovovat stávající výukové metody, které svým obsahem a formou již neodpovídají současným požadavkům kladeným na vzdělávací proces. Postupného zvyšování kvality výuky je dosahováno prostřednictvím modernizace kapacit a technického vybavení školy. Projekt rovněž zahrnuje zpracování výukových textů do elektronické podoby a zapojení prostředků výpočetní techniky do výuky.

Projekt je realizován ve prospěch ZŠ Bohuslavice, která se nachází na území obce Bohuslavice. Náklady na jeho realizaci byly stanoveny na 1 998 428,50 Kč, z toho je financováno prostřednictvím ESF 1 698 664,22 Kč a zbytek, tj. 299 764,28 Kč představující 15 % celkové částky, z prostředků státního rozpočtu.

Tento projekt přináší řadu inovací, přičemž za největší z nich lze považovat zavedení nového předmětu Environmentální výchova, prostřednictvím něhož budou kromě žáků informováni o problematice životního prostředí také obyvatelé obce. Nespornou předností projektu je také plánovaná multimediální učebna, která umožní inovovat výuku ve všech předmětech.

Projekt se jeví jako velmi úspěšný a především vysoce efektivní, neboť zavedení internetu a e-learningové podpory výuky patří k nejmodernějším prostředkům pro vzdělávání. Po jeho dokončení má škola v plánu i nadále využít finanční pomoci ze strukturálních fondů EU při svém rozvoji a pro další zkvalitňování výuky.

Seznam použité literatury

Knihy:

- [1] BOHÁČKOVÁ, I.; HRBÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
- [2] MAREK, D.; KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. rozšířené vydání. Brno: Barrister & Principal, 2009. 215. s. ISBN 978-80-87029-56-5.
- [3] NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*. 1. vydání. Ostrava: VŠB-TUO, 2007. 210 s. ISBN 978-80-248-1413-1.
- [4] STEJSKAL, J.; KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vydání. Praha: Portál, s. r. o., 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
- [5] VILAMOVÁ Š. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2005. 200 s. ISBN 80-247-1194-X.

Elektronické publikace:

- [6] EUROPEAN COMMISSION. *Backround: Jesprers-Jessica-Jeremy-Jasmine* [online]. [cit. 4.11.2009]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/index_en.htm>.
- [7] EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 200 –2013, poznámky a úřední texty* [online]. 2007. [cit. 3.11.2009]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/publications/guide2007_cs.pdf>.
- [8] EVROPSKÝ PARLAMENT. *Nářízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1018/2006, ze dne 5. července 2006, o Evropské fondu pro regionální rozvoj a zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999* [online]. 2006.[cit. 4.11.2009]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/publications/guide2007_cs.pdf>.

- [9] EVROPSKÁ RADA. *Rozhodnutí Rady o strategických a obecných zásadách společenství (2006/702/ES), ze dne 6. října 2006* [online]. 2006. [cit. 7.11.2009]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/1_29120061021cs00110032.pdf>.
- [10] HOUSE OF LORDS, European Union Committee. *The Future of the European Regional Policy* [online]. 2008. [cit. 3.11.2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200708/ldselect/ldeucom/141/141.pdf>>.
- [11] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionální rozvoje ČR 2000* [online]. 2000. [cit. 13.1.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.mmr.cz/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Archiv-koncepci-a-strategii---regionalni-politika/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-z-roku-2000>>.
- [12] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Národní rozvojový plán ČR 2007-2013* [online]. 2005. [cit. 4.11.2009]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4002169>.
- [13] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Národní strategický referenční rámec ČR 2007–2013* [online]. 2007. [cit. 9.11.2009]. Dostupný z WWW: <http://www.rr-jihozapad.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=200047&id_dokumenty=2739>.
- [14] MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko 2007-2013* [online]. 2007. [cit. 1.2.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/57/>>.
- [15] MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2008* [online]. 2008. [cit. 9.11.2009]. Dostupný z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/publikace/dlouhodoby_zamer.pdf>.
- [16] MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009-2016* [online]. 2009. [cit. 1.2.2010]. Dostupný z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zip/rk_102_p00.pdf>.

- [17] MŠMT ČR. *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. 2007. [cit. 7.11.2009]. Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/uploads/soubory/ESF/SG_OP_VK_styl_upravy_final_b.pdf>.
- [18] MŠMT ČR. *Příručka pro žadatele o finanční podporu z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. 2008a. [cit. 19.1.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.historickededictvi.cz/system/files/u52/PriruckaprozadateleOPVK.pdf>>.

WWW stránky:

- [19] *Czechinvest.cz* [online]. Slovníček pojmů. [cit. 7.11.2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechinvest.org/slovnicek-pojmu?dic=P>>.
- [20] *Euroactiv.cz* [online]. Regionální politika EU. 2000. [cit. 3.11.2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/analyza/regionln-politika-eu>>.
- [21] *Europa.eu* Portál Evropské unie [online]. Regionální politika. [cit. 3.11.2009]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/pol/reg/index_cs.htm>.
- [22] *Fondy Evropské unie* [online]. Regionální politika. 2010. [cit. 1.3.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>.
- [23] *Krajský úřad Královéhradeckého kraje* [online]. Seminář pro žadatele o finanční podporu z OP VK, oblast podpory 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání. 2009. [cit. 17.3.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.google.com/search?hl=cs&source=hp&q=vznik+a+p%C5%99%C3%ADprava+OP+VK&lr=&aq=f&oq=>>>.
- [24] *Moravskoslezský kraj* [online]. Památkové rezervace a zóny Moravskoslezského kraje. 2010a. [cit. 14.3.2010]. Dostupný z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/ppe_04.html>.
- [25] *Moravskoslezský kraj* [online]. Veřejná správa. 2010b. [cit. 19.2.2010]. Dostupný z WWW: <<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zdr.html>>.
- [26] *MŠMT ČR* [online]. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007-2013. 2008b. [cit. 17.3.2010]. Dostupný z WWW: <<http://documents.jic.cz/op-vk-barbora-hoskova-%5Brezim-kompatibility%5D.pdf>>.

- [27] *Multimediální prezentace MŠMT* [online]. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. 2006. [cit. 17.3.2010]. Dostupný z WWW: <<http://media.msmt.cz/extranet/Catalog/Front.aspx?cid=cfaa99f-aac1-46bf-b849-b148d2acf8f5>>.
- [28] *Rada vysokých škol* [online]. Příprava Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VpK). 2007. [cit. 17.3.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.google.com/search?hl=cs&source=hp&q=P%C5%99%C3%ADprava+Opera%C4%8Dn%C3%ADho+programu+Vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD+pro+konkurenceschopnost+&lr=&aq=f&oq=>>>.
- [29] *Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko* [online]. Regionální a strukturální politika Evropské unie v programovacím období 2007-2013. 2007. [cit. 14.3.2010]. Dostupný z WWW: <http://www.uur.cz/images/publikace/uur/2007/2007-01/01_regionalni.pdf>.
- [30] *Viamichelin.com* [online]. Maps. 2010. [cit. 1.3.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.viamichelin.com/web/Cartes?layers=0001&strLocid=3bMGxSRVBfVEFfMTIwMzAzMDAwMzM3OTc2U0VSUkVQMTExMGNOVEF1TnpRd01qUT1jTVRVdU1Ea3pOeIUw&empriseW=650&empriseH=450>>.
- [31] *Zsbohuslavice.cz* [online]. Aktuality školy. 2009. [cit. 9.11.2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.zsbohuslavice.cz/uvod>>.

Interní materiály:

- [32] Základní škola a mateřská škola Bohuslavice. *Interní projektová dokumentace k projektu „Zvýšení konkurenceschopnosti ZŠ Bohuslavice modernizací výukových metod“* 2008. [cit. 2.4.2010].
- [33] Základní škola a mateřská škola Bohuslavice. *Monitorovací zprávy k projektu „Zvýšení konkurenceschopnosti ZŠ Bohuslavice modernizací výukových metod“* 2009. [cit. 2.4.2010].

Seznam zkratek

CF	Fond soudržnosti Cohesion Fund
ČR	Česká republika
EIB	Evropská investiční banka European Investment Bank
EIF	Evropský investiční fond European Investment Fund
EK	Evropská komise
ERDF	European regional development fund Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropské společenství
ESF	European social fund Evropský sociální fond
EU	Evropská unie European Union
EVVO	Environmentální výchova a osvěta
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
HNP	Hrubý národní produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ICT	Informační a komunikační technologie
LAU	Local administrative unite Místní správní jednotka
MF	Ministerstvo financí ČR

MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MV	Monitorovací výbor
NRP	Národní rozvojový plán ČR
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operační program
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
PCO	Platební a certifikační orgán
PO	Prioritní osa
ŘO	Řídící orgán
SF	Strukturální fondy
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
SR	Státní rozpočet ČR
VŠ	Vysoká škola
ZO	Zprostředkující orgán
ŽP	Životní prostředí

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. května 2010

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

A. Hrdličky 1630/14

Ostrava – Poruba 708 00

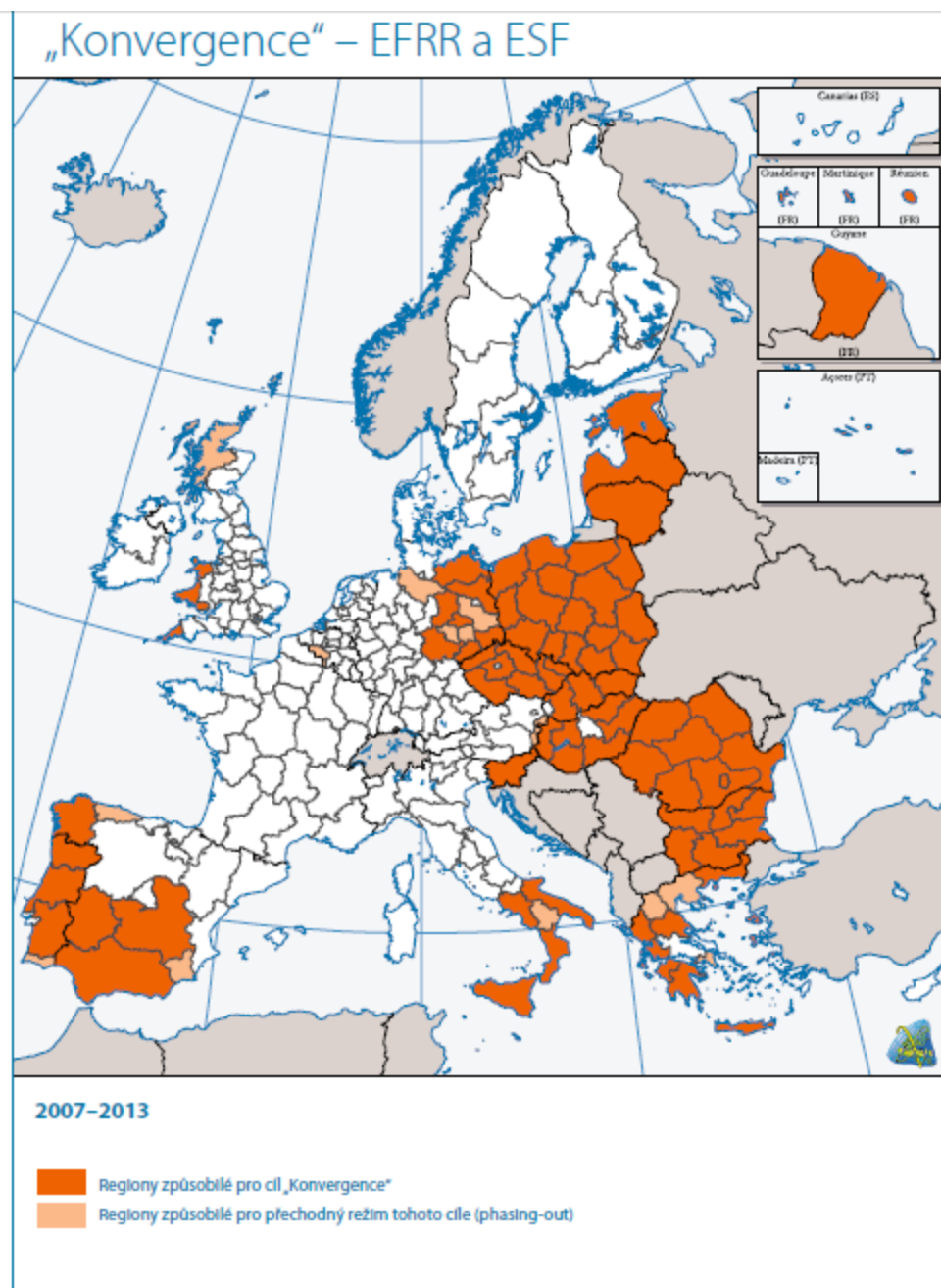
Seznam příloh

- Příloha č. 1 Mapa regionů Evropské unie způsobilých pro cíl „Konvergence“
- Příloha č. 2 Srovnání cílů strukturální politiky EU v období 2000-2006 a v období 2007-2013
- Příloha č. 3 Mapa regionů Evropské unie způsobilých pro cíl „Konvergence“ a čerpajících podporu z CF
- Příloha č. 4 Cíle a prioritní osy OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Příloha č. 5 Struktura OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Příloha č. 6 Finanční tabulka OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost podle prioritních os (v €)
- Příloha č. 7 Alokace finančních prostředků v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost podle jednotlivých priorit programu (v %)
- Příloha č. 8 Řízení OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Příloha č. 9 Městské a vesnické památkové zóny a rezervace na území MSK
- Příloha č. 10 Mapa znázorňující umístění obce Bohuslavice
- Příloha č. 11 Harmonogram projektu
- Příloha č. 12 Rozpočet projektu

Přílohy

Příloha 1

Mapa regionů Evropské unie způsobilých pro cíl „Konvergence“

Zdroj: Evropská komise, 2007, s. 15

Příloha 2

Srovnání cílů strukturální politiky EU v období 2000-2006 a v období 2007-2013

Struktura politiky soudržnosti				
2000–2006			2007–2013	
Cíle Iniciativy Společenství Fond soudržnosti	Finanční nástroje		Cíle	Finanční nástroje
Cíl 1 zaostávající regiony	EFRR ESF EZOZF-Záruka EZOZF-Orientace FNOR		Konvergence	EFRR ESF Fond soudržnosti
Fond soudržnosti	Fond soudržnosti			
Cíl 2 oblasti, jež procházejí hospodářskou a sociální přeměnou	EFRR ESF		Regionální konkurence- schopnost a zaměstnanost	EFRR ESF
Cíl 3 systémy vzdělávání a podpora zaměstnanosti	ESF			
Interreg III	EFRR		Evropská územní spolupráce	EFRR
URBAN II (*)	EFRR			
EQUAL (*)	ESF			
Leader +	EZOZF-Orientace			
Rozvoj venkova a restrukturalizace odvětví rybolovu mimo cíl 1	EZOZF-Záruka FNOR			
4 cíle 4 Iniciativy Společenství Fond soudržnosti	6 nástrojů		3 cíle	3 nástroje

(*) V období 2007–2013 jsou iniciativy Urban II a Equal včleněny do cílů „Konvergence“ a „Regionální konkurence a zaměstnanost“.

Zdroj: Evropská komise, 2007, s. 10

Příloha 3

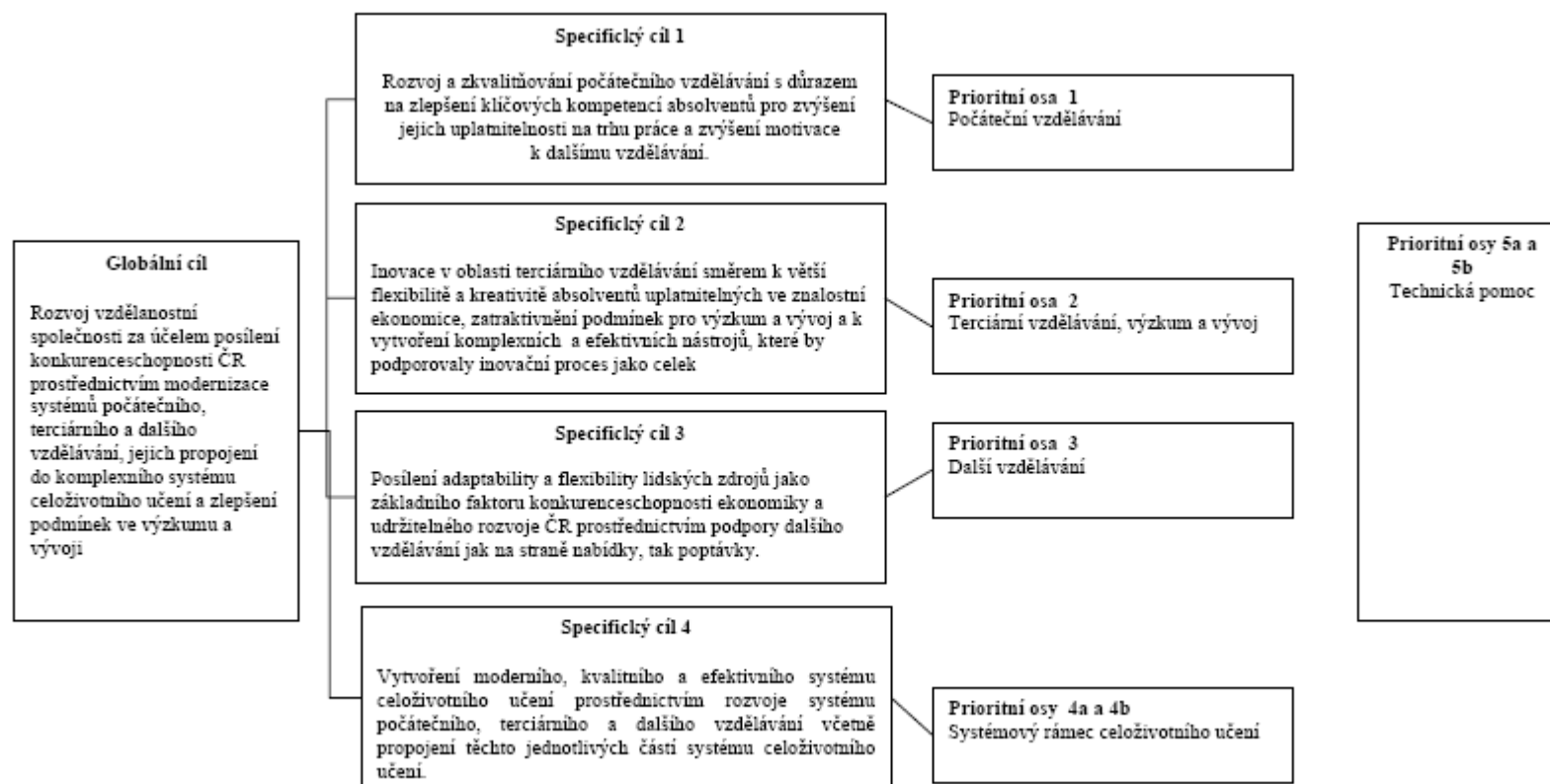
Mapa regionů Evropské unie způsobilých pro cíl „Konvergence“ a čerpajících podporu z CF

Zdroj: Evropská komise, 2007, s. 17

Příloha 4

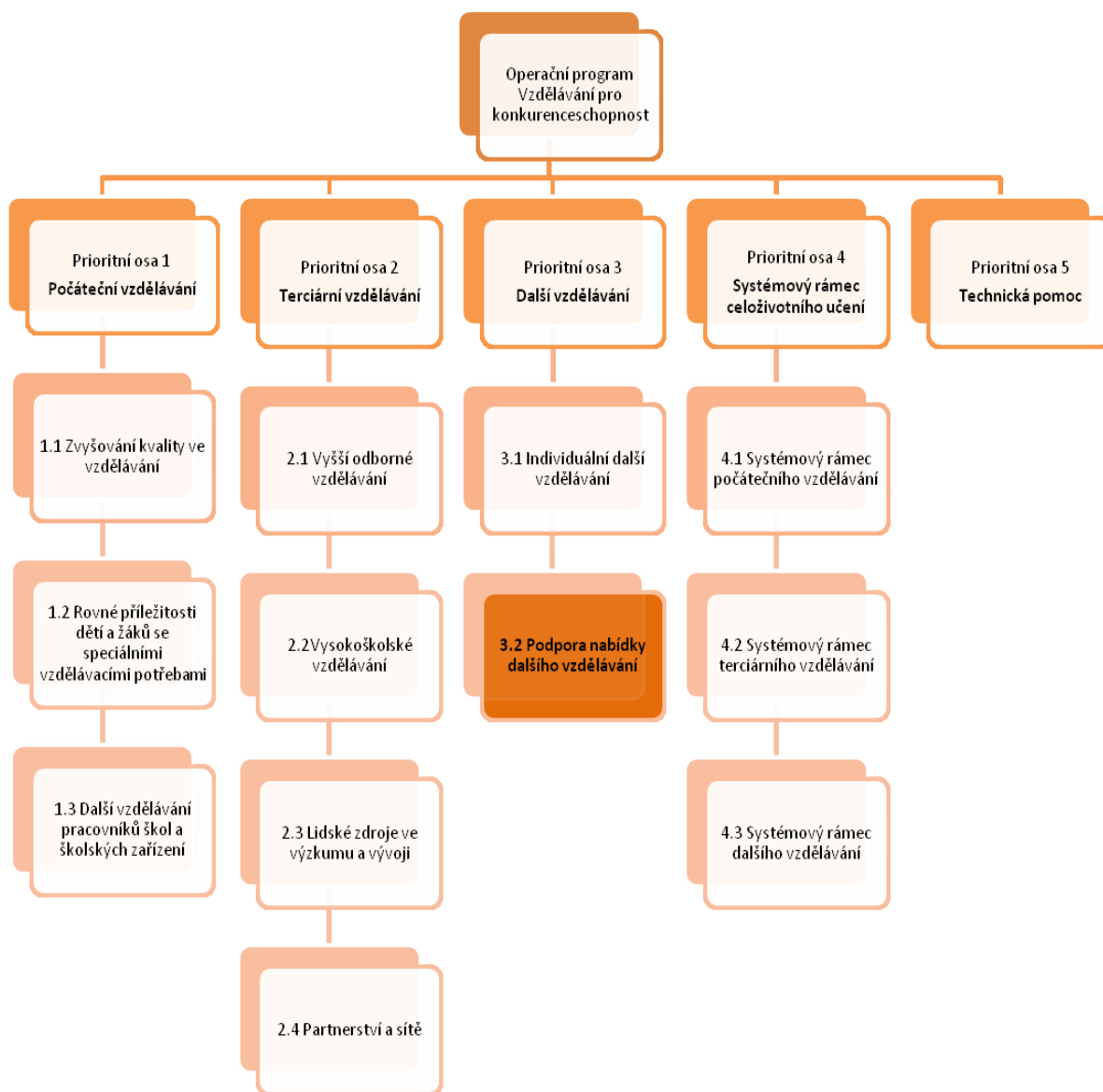
Cíle a prioritní osy OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Zdroj: <http://www.google.com/search?hl=cs&source=hp&q=P%C5%99%C3%ADprava+Opera%C4%8Dn%C3%ADho+programu+Vzd%C4%B1%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD+pro+konkurenceschopnost+&lr=&q=f&oq=>

Příloha 5

Struktura OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Zdroj:

<http://www.google.com/search?hl=cs&source=hp&q=vznik+a+p%C5%99%C3%ADprava+OP+VK&lr=&aq=f&oq=>

Příloha 6

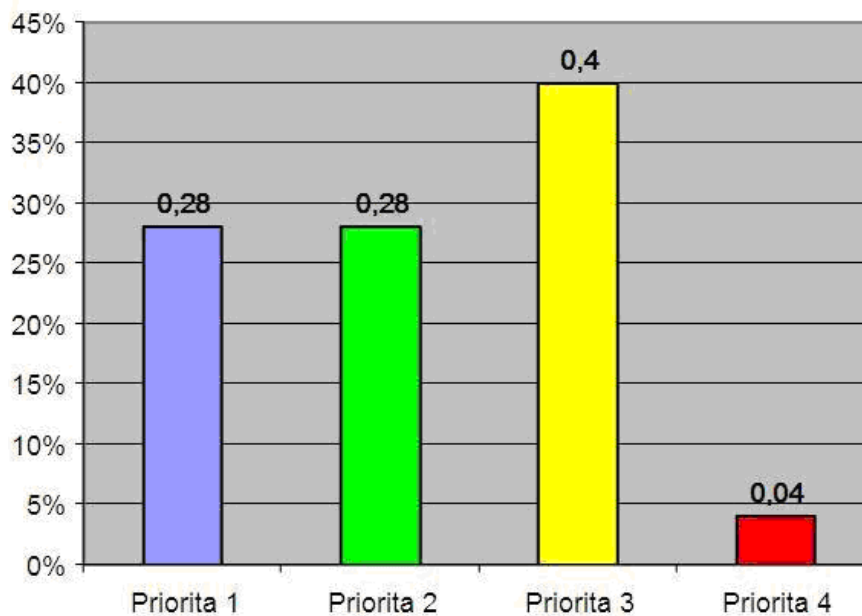
Finanční tabulka OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost podle prioritních os (v €)

Číslo prioritní osy ²⁸	Název prioritní osy	Fond/míra spolufinancování vztahována k	Příspěvek Společenství a	Národní zdroje b(=c+d)	Indikativní rozdělení národních zdrojů		Celkové zdroje d=a+b	Míra spolufinancování e=a/d	Pro informaci	
					Národní veřejné zdroje c	Národní soukromé zdroje d			Příspěvek z EIB	Financování z jiných zdrojů
7.1	Počáteční vzdělávání	ESF/veřejné/Konvergence	612 077 738	108 013 719	108 013 719		720 091 457	85%	0	0
7.2	Terciární vzdělávání, VaV	ESF/veřejné/Konvergence	626 536 268	110 565 224	110 565 224		737 101 492	85%	0	0
7.3	Další vzdělávání	ESF/veřejné/Konvergence	289 895 324	51 157 998	51 157 998		341 053 322	85%	0	0
7.4a	Systémový rámec celoživotního učení (Konvergence)	ESF/veřejné/Konvergence	210 862 611	37 211 049	37 211 049		248 073 660	85%	0	0
7.4b	Systémový rámec celoživotního učení (RKaZ)	ESF/veřejné/RKaZ	16 220 201	2 862 388	2 862 388		19 082 589	85%	0	0
7.5a	Technická pomoc (Konvergence)	ESF/veřejné/Konvergence	72 473 831	12 789 500	12 789 500		85 263 331	85%	0	0
7.5b	Technická pomoc (RKaZ)	ESF/veřejné/RKaZ	648 808	114 496	114 496		763 304	85%	0	0
Celkem			1 828 714 781	322 714 374	322 714 374		2 151 429 155	85%	0	0
Z toho: Cíl Konvergence			1 811 845 772	319 737 490	319 737 490		2 131 583 262	85,0%	0	0
Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost			16 869 009	2 976 884	2 976 884		19 845 893	85,0%	0	0

Zdroj: MŠMT, 2007, s. 141

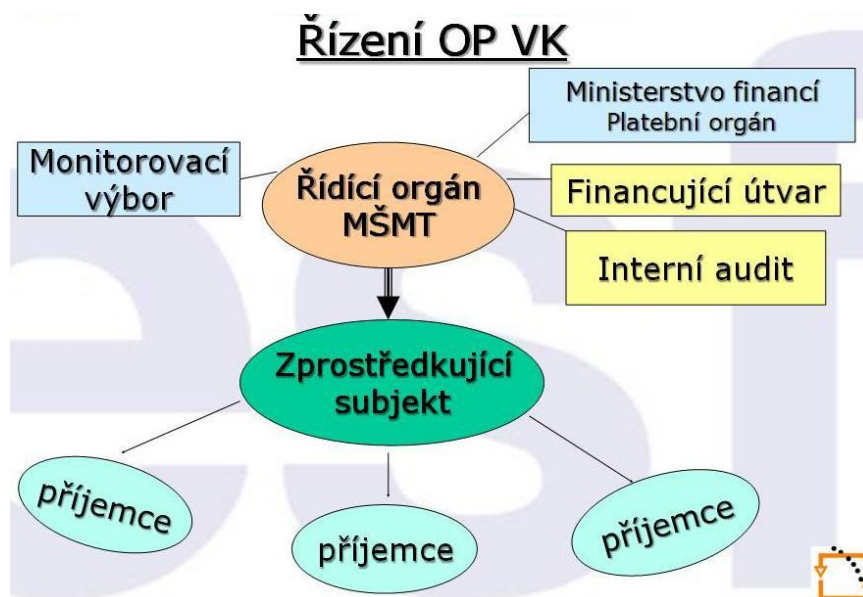
Příloha 7

Alokace finančních prostředků v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost podle jednotlivých priorit programu (v %)

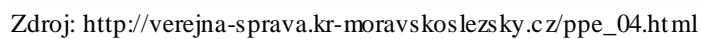
Zdroj: <http://media.msmt.cz/extranet/Catalog/Front.aspx?cid=cfaa99f-aac1-46bf-b849-b148d2acf8f5>

Řízení OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Zdroj: <http://media.msmt.cz/extranet/Catalog/Front.aspx?cid=cfcaa99f-aac1-46bf-b849-b148d2acf8f5>

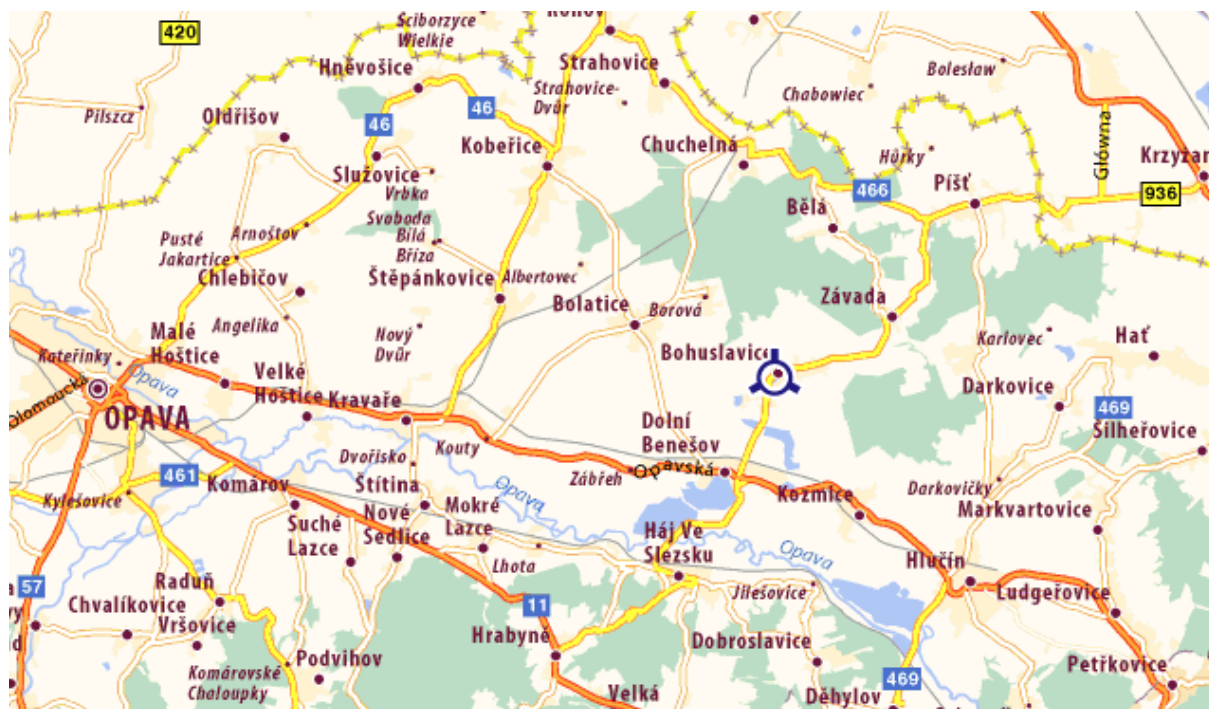
Městské a vesnické památkové zóny a rezervace na území MSK

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/ppe_04.html

Příloha 10

Mapa znázorňující umístění obce Bohuslavice

Zdroj: <http://www.viamichelin.com>

Příloha 11

Harmonogram projektu

Rok	Klíčová aktivita	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2008	<i>Zlepšení podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování</i>											x	x
2008	<i>Rozvoj EVVO žáků a veřejnosti</i>											x	x
2008	<i>Moderní výuka angličtiny s podporou e-learningu</i>											x	x
2009	<i>Zlepšení podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování</i>	x	x	x	x	x	x			x	x		
2009	<i>Rozvoj EVVO žáků a veřejnosti</i>	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x
2009	<i>Moderní výuka angličtiny s podporou e-learningu</i>	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x
2009	<i>Tvorba e-learningových kurzů v rámci všeobecně vzdělávacích předmětů</i>										x	x	x
2010	<i>Moderní výuka angličtiny s podporou e-learningu</i>	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x
2010	<i>Tvorba e-learningových kurzů v rámci všeobecně</i>	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x

	<i>vzdělávacích předmětů</i>												
2010	<i>Rozvoj EVVO žáků a veřejnosti</i>	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x
2011	<i>Moderní výuka angličtiny s podporou e-learningu</i>	x	x	x	x	x	x			x	x		
2011	<i>Tvorba e-learningových kurzů v rámci všeobecně vzdělávacích předmětů</i>	x	x	x	x	x	x			x	x		
2011	<i>Rozvoj EVVO žáků a veřejnosti</i>	x	x	x	x	x	x			x	x		

Zdroj: Základní škola a mateřská škola Bohuslavice, 2008; vlastní úprava

Příloha 12

Rozpočet projektu

Kód	Název nákladu	Náklad celkem	%	DPH
01	OSOBNÍ NÁKLADY	1 239 250,00	62,01	0,00
02	CESTOVNÍ NÁHRADY (dle § 152-189 zákona 262/2006 Sb.)	0,00	0,00	0,00
03	ZAŘÍZENÍ	425 068,00	21,27	67 868,00
04	MÍSTNÍ KANCELÁŘ	64 022,00	3,20	10 222,00
03	ZAŘÍZENÍ	425 068,00	21,27	67 868,00
04	MÍSTNÍ KANCELÁŘ	64 022,00	3,20	10 222,00
03	ZAŘÍZENÍ	425 068,00	21,27	67 868,00
04	MÍSTNÍ KANCELÁŘ	64 022,00	3,20	10 222,00
06	STAVEBNÍ ÚPRAVY	0,00	0,00	0,00
08	NÁKLADY VYPLÝVAJÍCÍ PŘÍMO ZE SMLOUVY/ROZHODNUTÍ	14 280,00	0,71	2 280,00
08.01	Audit	0,00	0,00	
08.02	Publicita	14 280,00	0,71	2 280,00
08.02.02	Propagace projektu	14 280,00	0,71	2 280,00
08.03	Ostatní	0,00	0,00	
09	CELKOVÉ ZPŮSOBILÉ VÝDAJE	1 998 428,50	100,00	122 578,50

Zdroj: Základní škola a mateřská škola Bohuslavice, 2008; v lastní úprava